

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16. vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Állást-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-
lyegekben is.

A polgári orth. izr. hitközség keres a
főünnepre egy kellemeshangú baal-mü-
szaft. Pályázók igénymegjelölésével alábbi
címe forduljanak.

Grosz Ignác hitk. elnök.

A kecskeméti orth. izr. hitközség a
közelgő nagyünnepre kellemeshangú
műszaf-előimádkozót keres. Csakis kifo-
gástan előéletű elsőrangú erők jöhet-
nek tekintetbe. Utiköltséget csak meg-
hívottak térítünk.

Kecskeméti Izidor hitk. elnök.

A vámospécsi orth. izr. hitközség ke-
res a nagyünnepre egy kellemeshangú,
szigorúan vallásos baal műszaf. Fizetés
megegyezés szerint. Utiköltséget csak a
megválasztottnak térítjük meg.

Weiszhausz Jenő, hitk. elnök.

**ISKOLÁSGYERMEKEK ORTH.
INTERNÁTUSA.** Vallásértelmi ne-
velés, korrepetálás, német társalgás.
Az összes iskolák közelében. Kitűnő
referenciák: VIRÁG GYULÁNÉ,
BUDAPEST, Ó-UTCA 42.

MODERN GYERMEKKOCSIK
nagy választékban: Friedmann
Lázár, Bpest, VIII., Dobozi-u. 7.
Telefon: 135-571.

Orth. Fiuinternátus Miskolcon

Az orthodox rabbiság felügyelete alatt az iskolák
közvetlen tanári korrepetálás, idegen nyelvek
és zenetanítással INTERNÁTUST nyitok. Szives
érdeklődők referenciáért Auszterlitz főrabbi úrhoz
és a miskolci „Erzsébet” fiúiskola igazgatójához
fordulhatnak.

Horovitz Ferencné, Miskolc, Mindszent-utca 9.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készített hullámosít-
ott hajból; javítást, ondulást olcsón
vállal

HEISZ JENŐNÉ

parókakészítő és női fodrász,
Budapest, VI. Vasváry Pál-u. 4.

Nyilvános jogu izr. polgári iskolával és Talmud- Tórával kapcsolatos orth. fiuinternátusba Vácon

megkezdődtek az előjegyzések a köv. tanévre. Prospektust küld:
HERSCH IZR. INTERNÁTUS, VÁC.

Orthodox Izraelita Leányinternátus, Vácon

elemi, polgári és kereskedelmi tanulók részére. Modern épületben a legkényesebb
igényeket kielégítő higiénikus berendezéssel. Bőséges ellátás. Családias és val-
lásértelmi nevelés. Egészségügyi és tanulmányi gondos ellenőrzés. Komoly
felügyelet. Német társalgás. — Prospektus.
HIRSCHFELD LEÁNYINTERNÁTUS, VÁC.

Apró hirdetések

3000 P-vel rendelkező kilépő tisztviselőt
társul vennék vidéki terményüzlethez.
Jelige: „Régi ipar”.

KEVÉSSÉ használt szépnomású 5 Rif
és 7 Türim, összesen 12 kötet, mérsé-
kelt áron eladó. Weisz Jenő, Hajdu-
sámson.

URIHÁZHOZ Budapestre házvezetőnő-
nek ajánlunk intelligens hölgy. Je-
lige: „Teljesen megbízható.”

TANULÓNAK menne jobb orth. iparos-
hoz, jó családból való 4 polgárit vég-
zett fiú. Cím: Főrabbi, Diósgyőr.

FIATAL intelligens szakácsnét felve-
szek. Fényképes ajánlatot kérek. Ugy-
szintén édesanyám (Friedmann Zélig-
né, Nyíregyháza, Zrinyi Ilona-u.) ke-
res mindenek szakácsnét. Herrmann
Miksané, Gyöngyös.

NÉMET, háztartásban jártas intelligens
nőt keres internátus. Stern, Damja-
nich-utca 18.

VAS- és festékkereskedőségét állást ke-
res. Jelenleg is alkalmazásban. Cím vá-
laszlappal a kiadóban.

FELÁRVA 14. éves fiú teljes ellátásért
tanoncnak menne vallásos műszerész-
mechanikushoz. Jelige: „Műszerész”.

ÖNÁLLÓAN főző perfkert orth. leányt
keresünk azonnalra. Krámer Ignácné,
Paks.

Jelígés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.

NÉGY ÉVES kisfiamhoz keresek intel-
ligens, gyakorlattal rendelkező vallás-
os leányt, aki a főzéshez is ért. Fon-
féder Mózes, Bpest, Erzsébet-tér 5.

34 ÉVES orth. fiatalember benősülne
textil-, vagy vegyesüzletbe. Jelige:
„Becsületes és szorgalmas”.

ORTH. iskola közvetlen közelében, diák
olcsón kaphat lakást és teljes ellátást.
Cím megtudható: Büchler kocsma, VII.
Kisdófa-utca 5.

VÁCI-UTCAI szalonomat megosztanám
szombattartó fűzős, kalapos vagy fe-
hérműssel. Telefon: 184-114. Ugyan-
ott tanleány felvétetik. Váci-u. 9 III. 5.

BIZOMÁNYBA adok osztálysorsjegyet
az ország egész területére, utazási,
vagy helyi és körzeti árusításra. Nagy
kereseti lehetőség. Elbogen Arnold,
Hajdúnánás.

MÁTRAFÜREDE az elismert első
orth. kóser Klein-penzióban utószekon-
ban P 5.50-től kellemesen üdülhet.
Megfelelő számú jelentkezés esetén
Rajshasónokor nyitva.

FÜSZERSEKNÉL jól bevezetett ügyes
ügynök állást keres. Jelige: „Zemplén
stb. és Tiszántúl”.

NYOMDÁSZ szedő-gépmester állást ke-
res. Jelige: „Gyors”.

28 ÉVES ékszerkereskedő, penziótulajdo-
nos, volt bócher, nősilne. Orth. leányok
hozzátartozói „8—10.000” jeligré ir-
janak.

SZOMBATHELYI jesivába felszülő bó-
chert teljes ellátásra elfogadok. Cím
válaszlappal a kiadóban.

10—16 éves diáklányt orth. kóser ellátás-
sal vállalok. Trebitsch, Bpest, Paulay
Ede-utca 13.

CSERÉBE adnám szigorú vallásos ház-
ba IV. elemista fiamat, I. polg. leány
helyett. Liszauer rabbi, Páskó.

Jelígés hirdetések feladónak címét
diszkrécióban tartjuk.

ÉVTIZEDES vidéki terménykereskedés
tulajdonosa, magyar állampolgár, szí-
gorúan vallásos 40—50 éves intelligens
feleséget keres. Jelige: „15—20.000.”

35 ÉVES, kiscsaládú, rabbiképesítéssel
bíró közismert magid, jó előimádkozó,
ajfesz-s'chiteval egybekötött állást ke-
res. A főünnepre baal-műszaf-állást
vállal. Jelige: „Rabbi”.

JOBB vidéki nő orth. háztartásba sza-
kácsnőnek vagy házvezetőnőnek ajánl-
kozik azonnalra. Fischer, Budapest,
Vig-u. 4, I. 7.

ELSŐRANGU gondos ellátás diákleány-
nak bpesti tanácsalánál, idegennyel-
vű társalgással és zongorahasználattal.
Jelige: „Lelkiismeretes.”

AZONNALI belépésre keresünk fűzer,
vegyes angróüzletünkbe fiatal kezdő
segédet. Koth, Paks.

SZÉP, ügyes leányrokonom részére ke-
resek 26—27 éves jó bócher. Hozo-
mány ezer pengő és koszt. Jakobovits
Mendel, Miskolc, Kossuth-u. 6.

ÜDÜLJÖN ZUGLIGETBEN! Árnyas-út
10. (Szarvasnál.) Modern, gyönyörű
fekvésű kertes villa. Elsőrendű orth.
ellátás, tanulóknak is. Tel.: 164-838.

ZSIDÓ DIÁKLÁNYT középiskolai val-
lástanárr, kinek 17 éves diáklánya van,
Városligetre néző tágas lakásában az
az 1938/39. tanévre teljes ellátással el-
fogad. Érdeklődés: Dr. Molnár Ernő,
Bpest, Aréna-út 68. (Telefon: 336-621.)

DRÓSEKAT németül, ünnepélyes alkal-
makra (barmiczvá, chaszene, próba és
székfoglaló stb.) 5.50 P előzetes beki-
dése ellenében, psettilt külön díjazás-
sal, diszkréció mellett szállít: Braun
Izrael rabbi, Bpest, Izabella-u. 36.

Felígés szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ
Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייב

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Győrtől Kaposvárig

Az egész ország feszült várakozással
leste a miniszterelnök kaposvári beszé-
dét. Fejtegetéseinek politikai, gazdasági,
szociális szempontból való értékéről és
fontosságáról csak a legnagyobb elis-
merés hangján lehet megemlékezni.
Nagy beszédének egyik részlete a
zsidótörvénnyel áll kapcsolatban, minket
természetesen elsősorban ez a részlet ér-
dekel. Azt mondja ugyanis a miniszter-
elnök:

— A közelmúltban jelent meg a tár-
sadmény és gazdasági élet egyensúlyának
hatékonyabb biztosításáról szóló tör-
vény végrehajtásával kapcsolatban négy
rendelet, amelyek a sajtókamarának és
a színművészeti és filmkamarának fel-
állításáról intézkednek és működésüket
szabályozzák. Ezzel betetőzést nyert az a
jogi szabályozás, amely az említett
törvényjavaslattal indult el és amelynek
célja, hogy a zsidóságnak a hazai gaz-
dasági és szellemi életben elfoglalt és
egészségesnek semmiképpen nem mond-
ható, túlzott befolyását arra a mértékre
szorítsa vissza, amely a nemzet érdekei
szempontjából kívánatosnak és a társa-
dalom békéje szempontjából mulhatatlan
szükségesnek mutatkozik.

— Egyes körökben talán csalódást
keltett az, hogy ez a kormány a törvény
rendelkezéseit szigorú pontossággal, a
törvényt létrehozó elgondolásoknak ma-
radékalan érvényesítésével hajtotta vég-
re. Végrehajtotta pedig nemcsak azért,
mert az előző kormány által kezdemé-
nyezett törvényes rendezést magára néz-
ve erkölcsileg kötelezőnek tartotta —
ami természetesen is, hiszen számosan
tagjai voltunk az előző kormánynak és
ugyanarra a pártra támaszkodunk, —
hanem végrehajtotta abban a meggyőző-
désben, hogy ezzel szolgálatot tesz a
nemzetnek és szolgálja azt a jogbizton-
ságot, amelyet éppen e törvény ellenzői
annyira hangoztatnak mint kívánást.

Figyelemmel átolvasva azt, amit a mi-
niszterelnök úr mond, elsősorban azt a
megnyugtatóst véljük belőle kiolvasni,

hogy további súlyosbitások, illetőleg
meglepető intézkedések nem következnek
be ezen a téren. Ezt a mai viszonyok
mellett köszönettel kell vennünk, mert az
egyénnel és a gyengébbnek jogáról, ma
Európaszerte uralkodó furcsa fogalma-
kat tekintve, igen lesújtó perspektívát
nyerünk az eshetőségekkel szemben. Azt
szokták mondani, hogy szabad állam az,
ahol minden meg van engedve, ami nincs
megtiltva, rendőrállam az, ahol minden
megvan tiltva, ami nincs megegedve.
De manapság némely országban már oly
viszonyok között él a zsidóság, hogy
minden megvan tiltva... Ezért hat meg-
nyugtatólag, ha — mint a miniszterelnök
mondta — már betetőzést nyert az a
jogi szabályozás, amely a zsidótörvény-
nyel elindult.

A miniszterelnök úr kijelentéséből lát-
juk, hogy maradéktalan érvényesítést
nyernek azok az elgondolások, amelyek
annakidején a zsidótörvényt létrehozta.
Kaposvár tehát megállapítja, hogy az
ami annakidején Győrtől elhangzott, azt
rövid idő alatt perfektuálták a maga tel-
jességében. Nagyon kívánjuk hazánk ér-
dekében, hogy az ország valódi üdvét
érvényesítő intézkedések is ilyen gyorsan
valósuljanak meg a maguk maradékta-
lanságában. Mily egyszerű perspek-
tíva nyílnék meg előttünk, ha például az
álláshalmozás, az inkompatibilitás, a
nincstelenség kenyerhez juttatása is ily
gyors lendülettel találna elintézésre.

A zsidótörvénnyel kapcsolatban kelle-
metlenül érintett bennünket, hogy a vég-
rehajtási utasítás a törvény kereteit na-
gyon is kitágította a mi hátrányunkra.
Kezdődött az alkalmazottak 80—20%-os
arányának a március 1-e után keletke-
zett kisüzemekre való kiterjesztésével,
majd folytatódott különféle matema-
ikai műveletekkel, amelyek hol összevon-
tak egyes kategóriákat, hol pedig ketté-
választottak. És teljes bizonytalanságot
idézt elő az új iparengedélyek felüg-
gesztéséről szóló rendelet, amely végze-
tes csapást jelenthet a kisexisztenciákra,

főleg olyan orthodox zsidó rétegekre,
amelyek igazán nem veszélyeztetik a tár-
sadmény egyensúlyát. A törvény az ilyen
kispolgári kategóriákra való kiterjeszté-
sének terve mélységes megröszérlést idéz
elő bennünk, mert ez tizedeket érint.
Éppen ezért is nagyobb itt az aggodal-
munk, mintha például a földreform alkalmá-
val — a nagybirtokoknak százalé-
szerű kisajátításánál, amelyről Kaposvá-
roitt sok szó esett és amelyről a földmi-
velésügyi miniszter is szólott és utalt
többek között az 1938. XV. törvénycikk-
re, vagyis a zsidótörvényre — különösen
igénybe vennék elsősorban a kevés zsidó
nagybirtokokat.

Jogbiztonságról szól a miniszterelnök.
Jogászai disztinkcióktól eltekintve, ez bi-
zonyára csak azt jelentheti, hogy a pol-
gár tudja, hogy neki bizonyos jogai van-
nak, amelyeket nem vehet el tőle sem-
miféle miniszteri rendelet, vagy hogyha
a jogelvonást a törvény elrendeli, akkor
ez nemcsak őrá vonatkozik, hanem az
ország egész lakosságára. Ebből tehát az
következik, hogy a jogmegszorítások te-
kintetében elértünk a zárópontig. Na-
gyon szeretnénk ezt hinni, de ha a szélső
jobboldal orgánumait, állandó izgatásait
olvassuk, úgy látszik, hogy a miniszter-
elnök úr e biztató ígéréte még megvaló-
sításra szorul.

A kaposvári beszéd hangoztatta az
igazságot és a békét. Ez bibliai gondo-
lat, mert csak ott lehet béke, ahol igaz-
ság van. Ami eddig történt, azt tudomá-
sául vesszük és szeretnénk a béke kor-
szakába lépni. Azt a korszakot is sze-
retnők megérni, amikor kiderül, hogy a
zsidóellenes megszorítások nem voltak
hiábavalók, mert új fejlődés indul meg.

Kaposvár tehát oly stációt jelenthet,
amely a Győrtől bejelentett zsidótörvény
fájdalmas emlékét enyhíti és kibékít
bennünket vele, legalább annyiban,
amennyire a bölcs ember beenyugszik a
változtathatatlanba és kötelességteljes-
tással igyekszik haladni azon az úton,
amelyet a becsületes élet neki kijelöl.

Genf tárgyalja a menekültek és Palesztina felosztásának ügyét

Genfben most ült össze a népszövetség közgyűlése, melyre többek között napirendre tűzték a zsidó menekültek rendezésének kérdését, továbbá a Szentföld felosztásának ügyét.

Az eviani és a londoni konferenciák után most már Genfben van a sor. A roosevelti konferenciák célja elsősorban az volt, hogy a menekültek elhelyezéséről, anyagi támogatásáról és új otthonok megteremtéséről tárgyaljon és hogy megbeszélést kezdjen Németországgal. Más szóval: a roosevelti konferenciák első feladata az volt, hogy vizumot, beutazást szerezzen a hontalanok ezreinek. Ezeket a kérdéseket — a beutazás kérdéseit — azonban addig megoldani nem lehet, amíg az emigránsok nagyrészének egyáltalán nincs megfelelő okmánya, vagy legális utlevele. Ezt az általános érvényű utlevelet azonban más, mint a népszövetség, megteremteni nem tudja. Ez az első és legfőbb célja a genfi megbeszéléseknek.

Palesztina kérdése szenzációs formában fogja foglalkoztatni a tanácsot. Tud-

valevőleg az angol királyi bizottság, amely kiszállt, hogy a helyszínen tanulmányozza a kritikus palesztinai kérdést, már hetek óta visszatért Londonba, anélkül, hogy jelentéséről bármi is kiszivárgott volna. Egyesek szerint a bizottság elejtette az ország felosztásának ötletét. Minden esetben azonban revelációszámba megy az, amit a királyi bizottság Palesztináról közöl az angol kormánnyal. Már most a tanács előtt Halifax lord kénytelen lesz feladni az angol kormány eddigi hallgatását. Halifax lord annál inkább kénytelen lesz beszámolni a bizottság jelentéséről, mert a „Jewish Agency” már most igen érdekes memorandummal fordult a népszövetséghez. Azt követeli, hogy az angol kormány engedélyezze újra a beutazási kvóta kibővítését, amelyet a felosztási tervre való tekintettel átmenetileg megszorított, vagy legalább számoljon be részletesen a felosztási tervet illetően. A palesztinai kérdésben tehát kétségtelenül szenzációs lesz Halifax beszéde.

A szentföldi helyzet

Jeruzsálem, szeptember 5. A palesztinai kormány betiltott minden telefonbeszélgetést Palesztina és a külföld között. Ugyanekkor a legszigorúbb sajtóenczura ellenőrzi és korlátozza a katonaság és a terroristák akciójáról szóló híradásokat. De míg a héber sajtó köti magát a szigorú rendelkezésekhez, az arab lapok a tálaimak ellenére is tovább közlik a katonaság és rendőrség hadműveleteiről és a terrorbandák tevékenységéről szóló híreiket. Így beszámolnak arról, hogy Kerkur környékén mintegy kétszáz arabot tartóztaltak le, Jeninban tovább folytatják a hatóságok az arab házak felrobbantását. Asdod közelében, 16 kilométernyi hosszúságban megrongálták a telefonhuzalokat. Nabluszban a rendőrség

elkobozta az összes gépkocsikat. Ugyancsak arab forrásból közlik azt a hírt is, hogy a délpalesztinai arab terrorbandák főhadiszállása Masmieh faluban van, Gadera és Beer Tuvia között. A délvideki bandák vezére Abdul Kader el Husszeini, a felosztást arab executive elhunyt egykori elnökének, Mussa Kazim Husseinnének a fia, aki a száműzetésben élő jeruzsálemi főmuftinak unokaöccse. Nabluszban felrobbantották a hatóságok egy ismert arab sejk és két más arab lakos házeit, mert terroristákat rejtegettek.

Jeruzsálem, szeptember 6. Palesztinában tovább tartanak a zavargások. A lyddai postaépületet felgyújtották; a Lydda és Jaffa közötti vasutvonalat erő-

sen megrongálták. Ramle közelében egy zsidó ültetvényes több ezer gyümölcsfáját elpusztították az arabok. Beér Sevában agyonlőttek egy arab rendőrt. Tiberiásban egy araböltözött ember két zsidót agyonlőtt, több zsidót és arabot megsebesített. A vérengzés után a gyilkos gépkocsin elmenekült.

Az osztrák-zsidó emigráció

Augusztus 31-én ezer zsidó — fiú és leány — indult el Bécsből Palesztinába. Egy 300 családból álló csoport, mely a múlt héten Columbiába vándorolt volna ki, kénytelen volt az utazást bizonytalan időre elhalasztani, mert az utolsó pillanatban előreláthatatlan beutazási nehézségek állottak be.

Chile kormánya az idegen bevándorlás előmozdítását célzó törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé. A törvényjavaslat, amelynek bevezetése hangzatos, hogy „Chile a korlátlan lehetőségek ország, megnyitja kapuit minden hasznos ember előtt faji és vallási különbség nélkül”, évi bevándorlási hányadot javasol minden nemzet számára.

Egy litván jesiváról

A litvániai Tels városában működő jesiváról a következőket olvassuk egy varsoi lapban:

A német okkupáció alatt 1917-ben elismerték ezt a tanintézetet főiskolának és a litvániai kormány megadta neki azt a jogot, hogy növendékei a főiskolai hallgatóknak járó kedvezményben részesüljenek. A jesiva vezetőségétől kiállított igazolásra a vasuton 50%-os kedvezményt kapnak, 400 növendék tanul itt éjjel-nappal. Az idegen számára különös attrakció az a 70 növendék, aki nagy akadályokat leküzdve messze földről jött ide tanulni. Vannak olyanok, akik érettségiztek gimnáziumokban, akik egyetemet jártak és otthagyták tanulmányukat. A világ minden tájékáról érkeznek oda, Afrikából épügy, mint Braziliából. Sok német zsidó egyetemi diplomával jött, többen benne voltak a cionista szervezetekben is, de lelkiük vágyódott bensőbb zsidó életre.

— Magas, szőke fiatalemberrel sétálok, — írja a riporter — a délafrikai Johannesburgból jött, nem is látni rajta, hogy zsidó. Nagy filozófikus műveltsége van és 5 év óta éjjel-nappal tanul.

— Érdekes, hogy dacára annak, hogy a bőcherek között igen gazdag emberek fiai is vannak, ebédet mindenki a közös menzán eszik. A jesiva költségvetése körülbelül 30.000 dollár. A szegényebb növendékek segélyt kapnak a második évfolyamtól kezdve. A támogatás legnagyobb része Amerikából jön, mivelhogy a gazdag amerikai növendékek szülei nagy propagandát csinálnak a jesivanak és aki egyszer ott volt, az igyekszik legalább valakit odaküldeni.

Az olasz zsidótörvény margójára

„Amajn és Majov pogány népek leszármazottja ne kerüljön bele I'ten gyülekezetébe (azaz ne házassodjatok össze velük) azért, mert nem fogadtak benneteket kenyérrrel és vízzel, midőn kivonultatok Egyiptomból és mert fölbérelte ellenetek Bileámot”.

Ezt, az e heti szidrában előírt összeházasítási tilalmat szokták felhozni azok, akik a fajvédelem jelszava alatt üzött zsidóellenességet és jogfosztásokat akarják igazolni és azt mondják: *Ime a zsidók is hoztak fajvédelmi intézkedéseket.* Természetesen ez ferde beállítás és igazságtalanság. Először azért, mert a törzsi fajvédelem nem jelenti a jogfosztást és az emberi méltóság mecsafolását a másfajban, legfeljebb házassági tilalmat jelent, amit pedig el lehet bírni. A nürnbergi zsidótörvényeknél sem kifogásoljuk a „Rassenschande” tilalmát, — vallásunk szempontjából. A fentidézett törzsi szövegből pedig éppen az derül ki, hogy nem azért tilos a házasságkötés az említett pogány népekkel, mert a vérük romlott, vagy tisztátalan, hanem azért, mert hitványul és rosszindulatúan cselekedtek. Mintha a Talmud bölcssei előre sejtették volna hogy mit fognak ebből a tilalomból kimagyarázni, a következőképpen adták meg ennek a tilalomnak a gyakorlatba való átvitelét. Olvassuk a Talmud *Bróchajsz* traktátusának 28. lapján:

Eljött egy amonita származású megtért és kérdezte a tanházból: „Szabad-e nekem összeházasodnom veletek?” Erre R. Jehajsiú azt mondta: „Igen”. Mire a tanházból jelenlevő R. Gamliél ellenvetette, hiszen meg van írva, hogy, „Amonita és moabita ne jöjjön I'ten gyülekezetébe”. R. Jehajsiú erre azt mondta: „Hát ezek a népek most eredeti országukban laknak, hisz Szanchérv hódító hadjáratai során összekeverte a népeket! És ezért fölvehetünk amonitákat.”

A nagy népkeveredés, amely a történet folyamán megtörtént, lehetetlenné és igazságtalanná teszi a fajvédelmet.

Ebben az elmélkedésben a legidősebb az, hogy nincs ország, ahol annyira összekeveredtek volna a különböző népfajok, mint Olaszországban.

A történelem tud arról, hogy északra bevonultak Itáliába 2000 év óta germániai törzsek, gótok, alemannok, vandálok, délről jöttek mórok és egyéb északafrikai törzsek, az őslakók is különféle fajok kereszteződéséből állottak elő. Így tehát tulajdonképpen Olaszországnak kel-

lene előljárni annak a bizonyításában, hogy tiszta faj nincs, a fajok össze vannak keveredve, nem a vér a fontos, hanem a jó cselekedet és így tehát nincs értelme a fajgyűlöletnek.

Éppen ezért fájdalmasan hatott az egész művelt emberiségre és különösen megrendítően az egész zsidóságra, hogy Mussolini egyszerre a fajvédelem álláspontjára helyezkedett, holott az előbbi évek folyamán gnyonosan említette, hogy Itáliában lehetetlen a hitlerizmus szerinti fajgyűlölet. Az új olasz zsidótörvény értelmében azok a bevándorolt zsidók, akik 1919 után szereztek olasz állampolgárságot, elveszítik azt. Ezenfelül számos diskrimináló intézkedést tartalmaz a zsidótörvény a benszüllött zsidósággal szemben is.

És itt hiábavaló minden panasz és megbotránkozás. Az európai lelkiismeret annyira elkábult, hogy semmire sem reagál. Hiszen ha Olaszország ugyanazt tenné ezekkel az ártatlan zsidó emberekkel, mint a náciák a burgenlandi zsidókkal tettek, akkor sem szót volna senki semmit sem és kijelentették volna: az ország belügye, más nem szólhat bele. Az olasz lapok minden nap szenzációs híreket közölnek arról, hogy ebben és ebben a hivatalban leköszönt valaki, hogy egy másik pozíciót elhagyta valaki zsidó származása miatt. Látszik, hogy az egész a német propaganda előtt való meghajlás.

Milyen különösek a történetnek útjai. A zsidó történet megállapítja, hogy két országban nem került sorra az általános kiűzetésre, a középkor borzalmas üldözései közepette sem: Németországban és Itáliában. Az előbbi országban annyi sok fejedelem volt, hogy ha az egyik zsidóüldözést rendezett pénzügyi okokból, a másik terület ura befogadta őket ugyan csak pénzügyi okokból. Olaszországban a pápaság kívánta volna a teljes kiűzetést, de az apróbb olasz fejedelmek nem nagyon törődtek a pápa véleményével. Még azt is meg kell jegyezni, hogy a pápai

udvar és hivatalos lapja már kifejezte rosszallását azon, hogy a német fajvédelmi jelszavak átsaptak Olaszországba, de itt sajnos most sem törődnek a pápa véleményével.

*

Az olasz zsidótörvény óriási elkeseredést váltott ki Itália zsidó lakossága körében. Különösen súlyosan érintve sznek a törvény által a zsidó közösségek a nagy ipari centrumokban: Milanóban, Génúában, Torinóban és Triesztben. Milanóban egy 3000 lelket számláló távolkeleti zsidó kolónia él, görög és török állampolgárok, akik a háború után új hazát találtak Olaszországban. Továbbá mintegy 4000 német és osztrák menekült él jelenleg Itáliában; ezeknek nagyrésze még az új törvény előtt kapott kiutazási végzést. Az 1919 óta olasz állampolgárságot szerzett zsidók számát, akiket most megfosztanak állampolgárságuktól és az országot 6 hónapon belül elhagyni kötelesek, mintegy 20.000-re becsülik. Ezek között számos magyar is van és sorsuk teljesen bizonytalan, mivel magyar állampolgárságukat elvesztették. Ugyancsak igen súlyosan érinti az új olasz zsidótörvény a magyarországi numerus clausus miatt tanulmányukat olasz egyetemeken folytató magyar zsidó növendékeket, akik most az új rendelet következtében kénytelenek tanulmányukat abbahagyni. Nem is beszélünk a számos magyar-zsidó orvosról, ügyvédrel, akik ott letelepedtek, praxist, pozíciót szerettek és most kénytelenek a vándorbotot kezükbe venni a bizonytalanságba.

A felsőolaszországi lapok szerint egyedül Dél-Tirolban 500 zsidót érint a kiutasítási rendelet. Trieszt városának a legutóbbi hetekig zsidó származású polgármestere volt. A nemrégiben lemondott Salem polgármester ugyanis u. n. félzsidó volt. A trieszti tartomány fascista tanácsának alelnöke zsidó, ugyancsak a gyáripari szövetség elnöke, valamint az egyetem rektora is.

MIELŐTT ŐSZI BEVÁSÁRLÁSAIT ESZKÖZÖLNÉ,

okvetlen számoljon azzal a körülménnyel, hogy legjobban és legolcsóbban nálunk vásárolhat. Raktáron tartunk minden igénynek megfelelő ruha-, kabát- és kosztümszöveteket; a legújabb párizsi divatú selymeket. Bársonyok, matlasszék és egyéb belés- és mosóárak nagy választékban.

SPITZ HERMANN, VII., Erzsébet-körut 34.

Saját ház. — Szombat és ünnepnap zárva.

SALGÓ-karamella vezet

belőle enni élvezet. Csak egyszer kóstolja meg! Az egyedül orth. kóser tej-karamella. Darabja 2 fillér, Mindenütt kapható.

SALGÓ

NEUVIRTH TESTVÉREK ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZEK

Budapest, Király utca 28.

Telefon 125-084

Brilláns, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menőrák, serlegek, tórafelszerelések nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. — Saját műhely. — Brilláns, arany és ezüst beváltás.

Szombat- és ünnepnap zárva.

Orth. kóser sajt, vaj, juhtúró

Özv. PAPPER DEZSŐ-né
VII., Dob-u. 19. Telefon: 134-530

— Stauffer-cég gyártmányainak lerakata —
Nagyban Kicsinyben

A Talmud mesterei

— A három Rabbon Gamliél —
(Befejezés a mult számból)

A mult számunkban foglalkoztunk azzal a Rabbon Gamliéllel, aki a Szentély elpusztulása után a zsidó vallásos életet és a vallástörvények gyakorlatát egyöntetűvé tette Izraelben. Az ő nagyapja, *Gamliél Hazokén* oly nagy tiszteltetésben részesült, hogy közmondássá lett: „Amióta meghalt, megszűnt a Tóra tisztelete, a vallási értelemben vett tisztaság és a vallásilag fegyelmezett élet”. (*Szajto* 49). Tekintélyére jellemző, hogy intézkedéseit irányadónak elfogadták. Számos intézkedést tett a zsidó családi élet tisztaságának védelmére.

Mint a Szanhedrin feje, az ünnepek kiszámítása, illetőleg a szökőév megállapítása tartozott teendői közé.

Rabbon Gamliél ült az emelvényen a Bész hamikdos hegyén és írónak, Jajchonon írta a szükséges leveleket. Az egyik tél-utó levél így hangzott:

— A gölész országában, Bóvelben, Módájban és egyebütt lakó testvéreink, a ti üdvötök gyarapodjék, közöljék veletek, hogy a tavaszi idő még nem érkezett meg és azért helyesnek látszott nekem és barátainknak, hogy az esztendőt tőlük meg még 30 nappal, így tehát szökőév lesz. (Szanhedrin 11.)

Több talmudi elbeszélésnél és agadikus kijelentésnél nincs megállapítva, melyik Rabbon Gamliélről van szó; az idősebb-ről, vagy unokájáról. Ilyenek például a következők:

Egy római megkérdezte Rabbon Gamliél: hol van az I'ten? Milyen helyen? Azt felelte: én nem tudom.

— Nos, ez a ti bölcseségetek, szolt tovább a kérdező: ti mindennap imádkoztok I'tenhez és nem tudjátok, hol van a helye?

— Hát én majd mást kérdezek tőled, viszonzotta Rabbon Gamliél. Hol van a lélek?

— Én bizony nem tudom...
— No, látod, olyasvalamit kérdeztem tőled, ami közel van hozzád és nem tudod, hogyan tudjam én, hol székel az I'ten, aki hét ég fölött trónol, az egyik ég a másiktól 500 év alatt megtehető távolságban van és így tehát 3500 évnél távolságban valót kérdezel tőlem.

A pogány tovább fejtegette: mi csak olyat imádunk, amit látunk, de ti olyasvalamit, amit nem láttok.

— Helyes, felelte a mester. — Ti látjátok kezeitek művét, de ezek nem látnak benneteket, I'ten látja az ő teremtményeit, de teremtményei nem látják Őt. Így van írva: nem láthat engem ember, hogy élve maradjon. (Jalküt Simajni, Smajsz 33.)

Igy szolt hozzá egyszer a császár: Ti azt mondjátok, ahol tíz ember van, ott I'ten dicsősége nyilatkozik meg, — hát tulajdonképpen hány sechina van? Erre Rabbon Gamliél hívatta a szolgáját és ráütött. A császár kérdezte: Miért ütöted meg?

— A nap miatt — felelte — amely behatolt a házba és amelyet a szolga nem akadályozott meg.

— De hiszen a nap az egész világot elárasztja?

— Ha a nap, amely csak egyik parányi szolgája I'tennek, az egész világot besugározza, I'ten dicsősége annál inkább — fejezte be Rabbon Gamliél a párbeszédet. (Szanhedrin 39.)

Az idősebb R. Gamliél szépunkája (5. nemzedék) volt a III. R. Gamliél, Rabbi Jehüdo Hanósi fia. Mondásait a Perekből ismerjük:

— Szerezze magadnak tanítót és akkor elhárítod magadtól a bizonytalanságot (vallási kérdésekben).

— Akik a közösség ügyeivel foglalkoznak, tegyék azt önzetlenül, őseiknek érdeme majd segíti őket és I'ten beszé-

AIX., Tompa-u. 17/a orth. templom

imaszékeit naponként d. u. 4—8, vasárnap d. e. 9—12 és d. u. 3—8 között lehet bérbe venni. Multévi bérnök f. hó 18-ig gyakorolhatják elővételi jogukat. Templomvezetőség.

mítja nekik, mintha az egész az ő érdemük volna.

— Tedd meg I'ten akaratát, mint hogyan a te akaratod volna, hogy ő is megtegye a te akaratodat, mintha az övé volna. Rendeld alá akaratodat az ő akaratára, hogy ő másoknak akaratát alárendelje a te akaratodnak.

Hogy miképpen nyerte el méltóságát, erről a köv. talmudi elbeszélés szol: Mikor atyja, Rabbi Jehüdo Hanósi halálán volt, a haldokló azt mondta, hogy hívják hozzá gyermekeit. És azt a rendelkezést adta nekik: „Tiszteljétek továbbra is anyátokat, a gyertya égjen a rendes helyén, az asztal is meg legyen úgy terítve, mint eddig”. Majd eljöttek hozzá Izrael öregei és így szolt hozzájuk: Simajni fiam legyen a jesiva vezetője, Gamliél fiam pedig a Szanhedrin elnöke. Hivatta kisebbik fiát, Rabbi Simajnt és ellátta utasítással, majd azt mondta, jöjjen be nagyobbik fiam, bejött Rabbon Gamliél és mondta neki: „Fiam, méltóságodra vigyázz és szigoruan őrizd meg tekintélyedet a növendékek között. (Kszü-bajsz 103.)

Utlevél a gan-edenbe...

Johannesburgból jelentik: A délafrikai hatóságok rájöttek, hogy egyes benszült törzsek valamennyi férfitagjai szabályos utlevéllel rendelkeznek, ugyancsak szabályos vízummal, amely a mennyországba való belépésre jogosított. Az utleveleket valami agyafurt család társaság készítette és adta el a benszültteknek. Egy-egy ilyen utlevél ára egy font volt és helyet biztosított az illető számára a másvilágon. A törzsfő és családja duplán fizetett, mert az ő számára jobb helyet biztosítottak a mennyországba. A rendőrség eddig kétezer utlevelet foglalt le, de a nem mindennapi hamisító társaságnak még nincs semmi nyoma.

Török Ruth gyermekotthona

V., Bálvány-u. 19., I. 5. Tel: 111-423. Felvételnél 2—7 éves gyermekek és kisdíjak, kis létszámban. Egész és félbentlakás. nyelv. torna. sétá. Német ovoda egész nap. étkezéssel is.

UDULÓ A SVÁBHEGYEN

gyermeknek és felnőtteknek 3000 négyszögöles parkban. Előjegyzések szeptemberre és az ünnepekre. Dr. FRENKEL BERNÁT vallástanár zsidó nevelőintézetében. Béla király út 34. Telefon: 165-170.

Piccard tanár nyilatkozik sztratoszféri magasságból — a genfi tóban

Lausanne, szept. 5. Svájc eme kies városának gyakori vendége a világhírű tanár, a sztratoszféra hőse. Kerüli a fel-tünőséget. Ha csak ideje telik, fürödni és halászni megy.

Sokáig figyeltem a nagy tudóst itt, a genfi tó partján és azon tündöttem, vajjon mit érdekelheti egy zsidó lap tudósítóját egy sztratoszféra repülő nyilatkozata? Pedig tévedtem. Habár nyilatkozatának nincsen kimondottan zsidó jellege, gazdag erkölcsi értéke miatt azonban — különösen a mostani puskaporos légkörben — azt hiszem érdekelni fogja a *Zsidó Ujság* tisztelt olvasóközönségét is.

A tanár megunva a hallásást, a vízbe vetette magát és szinte gyermekiesen lubikolt. Én is beusztam közvetlen közelébe. Első eset talán az újságírói történelemben, a vízben interjút csinálni. A tanár is mosolygott ötletem eredetiségén és szívesen nyilatkozott.

— Tanár úr, mi a véleménye a repülési technika szünetes fejlődéséről? — kérdeztem.

— A repülés engem csupán mint tudomány érdekel, — felelte — sajnos azon-

ban a mai repülési technika a tudomány legnagyobb ellensége. Vérszomjas sasok és vadkéslyük a mai légimadarak. A mai repülőgépek minél magasabba szállnak technikailag, annál mélyebben süllyednek erkölcsileg...

— Milyen érzés a sztratoszférában lebegni?

— Felemelő érzés — mondja szellemesen. — Minden méterrel, amivel az ember távolabb érzi magát ettől a csunya világtól, egy lelki felemeltség! És szinte fenséges ezen i'teni magasságból lenézni a világot...

— Mi a véleménye az antiszemitizmusról?

— Az én légkörömben a gyűlölet ismeretlen. Odafele... csend és béke van honol. Mózés volt a sztratoszférába felszállók előőrse, aki az igazság égi és légi szárnyain egész az i'teni magassáig feljutott, hogy onnan a gyarló, büns emberiségnek igazságot, törvényt és szeretetet hozzon. Ma, Mózés népét, mesterének i'teni magassága dacára, alacsony-fajának minősítik...

— Amint hallom, tanár úr legújabban

a mélybe alászállás tervével is foglalkozik?

— Ezzel szintén a tudományt akarom szolgálni. Emberi sors... A test a mélybe leszáll — a lélek a magasságra emelkedik.

— Milyen jövő vár a zsidóságra?

— Sajnos, a zsidóság együtt szenved az egész emberiséggel — azzal a szomorú különbséggel, hogy a zsidóság teljesen védtelen a támadásokkal szemben. A zsidók helyzete — mondja — olyan mint az egyiptomi időkben: elől a keserűség és a nyomor tengere, hátul Fáraók hada. De, mint akkor, majd most is megsegíti őket a jó I'ten.

Kén jehi rócajn — gondoltam magamban! Amidőn a partra léptünk, meggyegettem a tanárnak:

— Amíg a vízben voltunk, „künn voltunk a vízből”... most, hogy újból az élet és a küzdelem partjára léptünk, ismét „nyakig vízben vagyunk”...

Piccard professzor barátságosan mosolygott, megveregette vállam és szívélyesen elbúcsúzott tőlem.

Berkovits Zoltán.

A Chaszam Szajfér szellemében

Mult számunk hirrovatában ismételtén megemlékeztünk *Schwarz József* nagyváradi rabbi „*Zikórajn L'Majse*” c. művéről, melyet szerző a *Chaszam Szajfér* 5700. Tisri 25-én bekövetkező századik Jahzeitja alkalmából már most kiadott.

A mű valósággal közelhozza az olvasóhoz a nagy mester ragyogó egyéniségét. Összeállítja a Chaszam Szajfér responzumaiban előforduló tudósok lajstromát és így felvonulnak előttünk a száz év előtti szellemi élet vezérei. Közül oly magyarázatokat, amelyek csak szóbelileg maradtak fenn és amelyeket rendelkezésre bocsájtottak megbízható családi tradíciók alapján. Tanulságos approbációkat írtak a széferhez az egri, pozsonyi, debreceni, szilágysomlyói, jeruzsálemi, surányi és mattersdorfi főrabbi és értékes adalékkal gazdagította Schwarz rabbi művét többek között Sussmann Viktor kecskeméti-bpesti főrabbi.

A tudós szerző részleteket közöl a responzumokból és ezek a részletek olyan szerencsésen vannak megválogatva, hogy érdekes olvasmányt jelentenek. Az egyik helyen olvassuk a Chaszam Szajfér csodálatos szerénységére jellemző köv. sorokat, melyeket egy hozzá vallástörvényi

kérdést intézőhöz egy nyaralóból írt:

— Itt vagyok, hogy kis szabad levegőt szívjak, ide kaptam meg Uraságot levelet. Én nem is vagyok méltó arra, hogy hozzád forduljak, hiszen Önöknek rendelkezésére áll minden idevonatkozó széfer, üres korszón kopogtatnak, de elég akarok tenni kérésüknek...

Egy másik levél arról tesz tanúságot, miképpen viselte gondját tanítványainak. Az egyik beházasodott egy Tórárt kedvelő férfi házába, aki gondoskodott ellátásáról és így a tanítvány teljesen a tórai tudományos kutatásnak élt; azt írja neki: *I'ten szerezzon neked olyan örömet, mint ahogy te szerzettél nekem a te irással és Tóra-fejtegetésséiddel, legyen áldott a te apósd, aki téged támogat abban, hogy teljesen a tanulásnak szentelhesd magadat, meg vagyok győződve róla, hogy I'ten segítségével sokra fogod vinni.*

Egy más alkalommal kéro szóval fordul egy hitközséghez, hogy ne csökkentsék a rabbi fizetését, hiszen — folytatja — egy egyszerű tanítónak is fizetnek 20 forintot s annak neki kosztot és ne le-

gyen a mi egyszerű Tóránk úgy megfizetve, mint az ő sekélyes tudományuk?...

A nagy mester állandóan azt hirdette, hogy a régi szokásokban, *minhogokban*, ha nem is értjük meg egészen, mindig van valami valláserkölcsi eszme és azért egy tudóst, aki egy *minhog* felett gúnyolódott, enyhén kioktatott a helyes útra...

Nem találjuk a kötetben azt az anekdotát, amelyet az „Israelit” legutóbbi számában olvasunk. Eljött hozzá egy Lurja nevezetű tudós, elmondta, hogy ő a Maharsaltól, akinek neve szintén Lurjo volt (*R. Slajmaj Lurjo*) származik, a Maharsal Rasi leszármazottja, aki viszont családfáját fölvitte Rabbi Jajchonon Haszandlor-ig, Dávid király utódjáiig. A Chaszam Szajfér nyugodtan hallgatta, majd azt mondotta: „Én nem vagyok olyan előkelő családból, nekem nincs oly nagy *jichüszom*, nekem meg kell elégednem azzal, hogy Avróhom, Jiczok és Jákaajtól származom”.

A kitünő széfer beszerezhető: Schwarz József rabbinál, Oradea, Piata M. Vi-teazul 5.

Eredeti angol szöveg-különlegességek **Kazár Nándor** posztókereskedőnéi V., Deák Ferenc-u. 4. — Szombaton zárva

Elegáns modern parókák tartós

ALTSCHÜLER

készítmények

BUDAPEST, VII. CSÁNYI UCCA 12

(Királyucca sarok)

Telefon: 131—079

Kizárólag elsőrendű minőség s kivitel

A nagyesszű bíró.

A régi Palesztina egyik városában történt, több mint harmadfelezer esztendővel ezelőtt, Salamon király későbbi utódja, Ozó király idejében.

Meghalt egy Odéd ben Azarjah nevű zsidó, aki özvegyének, Mirjammak, hatszáz arany sékelt hagyott azzal, hogy fordítsa hasznára a pénzt és ha majd emberről ember lesz az árvája, egyetlen fia, ennek adja oda a pénzt és a fiu tartása el az anyját.

Néhány héttel azután, hogy elföldeltek Odéd ben Azarjáh-t, ennek öccse, Ruben ben Azarjah, meglátogatta a gyászoló özvegyet.

— Mirjam — mondta — te csak egy járattalan asszony vagy, üzlethez nem értesz, a te kezében az a hatszáz vagy csak keveset hajtana, vagy egészen semmivé olvadna. Aztán miből élnél meg te és mit adnál a fiadnak, testvérem édes árvájának, ha majd nagykoru lesz?

— Igazságod van, Ruben — sóhajtott fel bánatosan az asszony. — Te okos ember vagy, jó kereskedő; nos, mit csináljak, adj tanácsot.

— Azt tanácsolom — mondta Ruben — hogy add át nekem azt a hatszáz arany pénzt. Én ügyesen fogom forgatni; neked is nagyobb hasznod lesz belőle, kis fiad is jobban fog járni. Mert ha t'ben is akarja, hatszáz helyett, Mirjám, ezer sékelt fogsz adhatni a fiadnak.

— Akkor nesze — mondta örömmel az asszony. Forgasd okosan és jó haszonnal, béke legyen veled, Ruben.

Néhány hónappal ezután valaki ráijesztett az asszonyra: — Miért biztad rá Rubenre a pénzedet? Le fogja tagadni, hogy kapott tőled akár csak egy fillért is. Csak néhány nappal ezelőtt egy hitellezője kérte tőle a pénzt, mert is indított ellene a bíró előtt, de a lelketlen Ruben megesküdött a szent Tórára, hogy már megfizette neki, amivel tartozott.

Az özvegy erre megijedt, két tanút vett maga mellé, elszietett sógorához,

Rubenhez és kérte tőle a pénzét.

Ruben sógor nagy haragba tört ki. — Keserű víz pusztítson el — átkozódott, majd felháborodottan a két tanúhoz fordult.

Mit szólnak ehhez az elvetemült asszonyhoz? Nincs még egy fél órája, hogy itt volt és én kifizettem neki a hatszáz arany sékelt, amit rámbizott. Tanuk nélkül adta és én ugyanígy adtam meg neki, testvérem feleségétől csak nem kérek írást, hogy megkapta. S most van arca és újból kéri... t'ben haragja taszítsa a Géhinomba.

A szegény asszony sírva fakadt és elszaladt egy bölcs rabbihoz.

— Adj tanácsot te szent ember — mondta — Két sajtet (bíró) van a városban, Rabbi Jehüdó, az igazságos az egyik; Rabbi Naftóli, a nagyesszű a másik. Melyikhez menjek pereskedni, adj tanácsot

Az öreg rabbi csak egy percig nézett maga elé.

— A nagyesszű Rabbi Naftólihoz menj — felelte. — Az igazságos Rabbi Jehüdó csak az igazság útján megy előre, de az igazság útja nyílegyenes, nem enged kitérést sem jobbra, sem balra, semerre. Az igazságos rabbi Jehüdó meg fog hallgatni téged, meg fogja hallgatni sógorodat, Rubent is, és mert sem tanú, sem írás, meg fogja esketni Rubent, hogy megadta neked a hatszáz pénzt. S amint mutatják a jelek, meg is fog arra esküdni a sógorod s akkor elveszted a pört, el a pénzedet is. Menj hát Rabbi Naftólihoz, a bölcs bíróhoz.

— A bölcs bíró is igazságos — folytatta meggyőződéssel a tanácsadó rabbi — csak hogy ott, ahol hiányos az igazság, saját esszésségével pótolja a hiányt. Ő megenged magának kitérést jobbra is, balra is, de a végén csak odaér, ahol az igazság van. Vagyis: Többet ésszel, mint a törvényt szigorú szavával.

Az özvegyasszony megfogadta a tanácsot, elment Rabbi Naftólihoz, a nagyesszű bíróhoz és előadta neki a dolgát.

Rabbi Naftóli egy alacsony kereveten ült, előtte, az ölben, egy pergamentekeres, a „Mislé”, a példabeszédek könyve. Eppen ebben búvárkodott a bölcs bíró.

„Vedd a kezébe ezt a szent tekercset, találomra göngyöld ki és bökj rá az újadal egy versére” — hagyta meg Rabbi Naftóli az asszonynak. Ez természetesen megtette és ahogy behunyva a szemét, találomra rábökött egy versre, a második fejezet hetedik versére bökött rá. Amely pedig úgy hangzott: „Jiczpajn laj'sórim tiisijoh, mógén lehajlché szajm — az egyeneseknek sikert juttat (Isten)

és a jámborokat megoltalmazza”.

— Már látom — mondta Rabbi Naftóli — hogy igaz ügyben jársz. Hát csak hozd ide azt a két tanút, akik előtt Ruben sógorod beismerte, hogy adtál neki hatszáz arany sékelt s akik előtt azt vágta a szemedbe, hogy félórával azelőtt visszafizette neked a rábizott pénzt.

S mindjárt azután, hogy az asszony elment, beszólított magához két fegyveres őrt.

— Ti pedig menjete — mondta — fogjátok el Ruben ben Azarjáh-t, a kereskedőt és vasraverve hozzátok színem elé.

Félóra múlva már ott állt a bíró előtt, az asszony a tanukkal egy mellékszobában várt. Ruben reszketett; hát gyujtogatott ő valahol, hogy megbüjncselve vitték a bíró elé?

— Te is hunyd be a szemedet, göngyöld ki ezt a tekercset és ujjaddal bökj rá egy versre.

Ruben ben Azarjah megtette. És ott ahol megállt az ujsa, ugyancsak a második fejezet tizennegyedik verse volt olvasható: „Haszméchim laaszajsz ró, jógilü b'száhpüchajsz ró — akik örülnek, ha rosszat tesznek, ujjongjanak a rosszrafordulásnak”.

Rabbi Naftóli, az eszes bíró, megelégedetten bölintott. Gondolta magában: — Lám, milyen csalhatatlan az Írás! Az asszony személyében eljött az igazság, Ruben ben Azarjáhval pedig a bűnnel terhelt rossz ember jött hozzám!

Egy darabig hagyta, hadd reszkeszen, remegjen a rossz ember, azután szigorúan így szólt rá:

— Valld be, Ruben ben Azarjah, hogy te gyilkoltad meg ma hajnalban és raboltad ki Malkiját, a gazdag földbirtokost. Akinek háza messze a várostól egy dombon van.

— En? — kérdezte Ruben.

— Igenis, te. És feltörted a szelkrényét, ezer arany sékelt raboltál el tőle és a pénzzel ma adósságot fizettél. Ezért hártul terád a gyamu.

— Tagadom, Rabbi Naftóli. Tagadom. — Ugy? tagadod? — villámlott rá a

Az iparigazolványok ügye

bíró. — Jöjjenek be a tanuk, hadd mondják a szemedbe az igazat.

A két tanu bejött és a bíró csöndesen kérdezte:

— Mondjátok meg, ti ötvenfélő zsidók: igaz-e, hogy Ruben ben Azarjah ma reggel beismerte elöttetek, hogy kapott félórától az asszonytól hatszáz arany-pénzt?

— Amilyen igaz, hogy t'benünk: egy. Beismerte elöttünk, így van.

— És igaz-e az is — folytatta Rabbi Naftóli bíró a kérdést — hogy ma reggel, amikor kérte tőle az asszony a pénzt, azt mondta Ruben ben Azarjah, hogy félórával ezelőtt kifizette neki a hatszáz-at?

— Ez is igaz — felelték a tanuk. — Amilyen igaz, hogy t'benünk: egy s hogy Majse hozta le a Tóráját.

— Itt a bizonyíték! — dörögte Rabbi Naftóli. — Ma reggel hatszáz arany-sékel adósságot fizettél... te vagy a gyilkos, te raboltad ki Malkiját. (Aki pedig ugyanakkor kényelmesen hűsült a kertjében.)

Ruben alperes elvesztette a fejét.

— De hiszen ez nem igaz, rabbi! Töredelmesen bevallom: hazudtam, amikor azt mondtam, hogy kifizettem ennek az asszonynak a hatszázát. Nem látott ez tőlem egy fél p'rutót sem.

— Csak ezt akartam megtudni — mosolygott megelégedetten Rabbi Naftóli. — Hogy még nem fizetted meg ennek az asszonynak a hatszázát. S minthogy beismerted a tanuk előtt, hogy igenis kaptál tőle ennyit és eszerint még tartozol neki a pénzzel, ezennel kimondom az ítéletet: még napszálla előtt ide hozod én hozzám a hatszázát és kifizeted előttem az asszonynak, vagy bezáratom a boltodat, te magad pedig harminckilenc botot kapsz.

„Igazsága volt a bölcs rabbinak, hogy az eszes bíróhoz küldte az asszonyt. Rabbi Jehüdó, az igazságos bíró, csak az egyenes uton haladt volna, megeskette volna az alperest és az özvegyasszony sirhatott volna a pénze után... Rabbi Naftóli, a nagyesszű bíró, egy kis kerület engedett meg magának (igaz, hogy kissé erőszakos kerület) és az özvegyasszony áldotta az ő nagy eszét. Csakugyan úgy van: többet ésszel, mint a törvény szigorú szavával.

Csermely Gyula.

Az a kormányrendelet, amely múlt hó 23-án váratlan-hirtelen további rendelkezésig felfüggesztette az iparigazolványok kiadását, az iparúzó — kereskedők és iparosok — széles körében megdöbbenést váltott ki és főképpen súlyos probléma elé állította azokat az egzisztenciákat, amelyek arra készültek, hogy önálló iparüzéssel — mint kereskedők vagy iparosok — találják meg a boldogulás lehetőségeit. A sorompó le van erőszteve, nem juthat át azon senki, kivéve azokat, akiknek indokolt esetben az illetékes miniszter ad iparengedélyt.

A „Kereskedelmi Erdékképviseletek Állandó Bizottsága” nyomban a rendelet megjelenése után behatóan tárgyalás alá vette annak rendelkezéseit és felsorakoztatta mindazokat a gazdasági és szociális károkat, amelyeket a rendelet felidéz. A Bizottság egységes állásfoglalását memorandumban foglalva a miniszterelnök elé terjesztette.

Memorandumában kifejti, hogy a közjogi megfontolásoktól eltekintve, súlyos gazdasági aggodalmak vannak a tett intézkedésre nézve, annál inkább is, mert ezt a kérdést nem egyes kereskedőrétegek szempontjából, hanem az egész magyar közgazdaság szempontjából mérlegeli. Egyes kereskedőknek vagy azok nagyobb csoportjának lehet az az érdeke, hogy a konkurrencia — új emberek távortartásával — csökkenjen vagy veszélytelenebb váljék, de a kereskedelem nemcsak a jelen kereskedőiből, hanem a jövő generációból is áll. Az utánunk következő generációt egyszerűen kizárni, vagy csak protekciós kiváltság tárgyává tenni nem helyes. Ily intézkedést akkor is mellőzni szeretnénk — mondja a memorandum, — ha itt-ott közülünk egyeseknek ez lenne a konkurrenciális érdeke. Multbeli hagyományainknak megfelelően a jövő nemzedék érdekében szövelünk fel, mikor a még sorainkhoz nem tartozó új kereskedők számára az engedély, illetve igazolvány kiadását kérjük, ha a törvényes kellékek fennforognak.

Lelkiismeretesen hozzátesszük — folytatja a memorandum, — hogy ez nemcsak altruista kívánság, hanem igen sok esetben a fennálló üzletek jól felfogott érdekének is ez felel meg. A rendelet kibocsátása óta ismételtlen találkoztunk a

panasszal, hogy évtizedes munkával meg-alapozott üzlet értékesítése — akár eladás, akár bérbeadás útján — meghiúsul, értécsökkenés, esetleg megsemmisülés áll be, ha nem tudja a régi tulajdonos arra átruházni, aki átvenni hajlandó lenne. Sőt a régi tulajdonos a tulajdon fiára vagy egyéb örökösére sem hagyhatja a boltját, még ha fenn is forognak az összes törvényes kellékek, de az illetékes hatóság nem adja az iparigazolványt vagy engedélyt. Ugyanígyen nehézségek származnak akkor, ha a fennálló üzlet tulajdonosa (pl. tőkennyobbitás végett) társulni kívánna vagy kényszerülne olyasvalakivel, akinek közreműködésére az üzletben szükség volna. Ezek a gyakorlatban igen igazságtalan következményekre vezethetnek és gyakran csirájában fojthatják meg a kereskedői kedvet és becsvágyat.

Felveti a memorandum azt a kérdést: vajjon használ-e az iparengedélyek és iparigazolványok kiadásának felfüggesztése annak az alkalmazotti rétegnek, amelyet a kormány az egyensúlytörvényvel állásba akar juttatni? Az egyensúlytörvény az üzlettulajdonosokat arra készíti, hogy bizonyos alkalmazotti kategóriákat (a húszszázalékosokat) meghatározott idő alatt elbocsássák. Ezek azok, akik — számos esetben — végkielégítésüket az új üzlet alapítására fordítanák, ha a most kibocsátott rendelet ebben meg nem gátolná őket. Ez a drót-sövény nem tesz jó szolgálatot éppen az új, nyolcvanszázalékosoknak, mert hiszen az újonnan alapított üzletek alkalmazottakat csak az egyensúlytörvény által megszabott arány szerint vehetnek fel. Így, ha az iparigazolványt kiadnák, az első öt alkalmazott közül négyet kellene a nyolcvanszázalékos kategóriából felfogadni s csak egyet lehetne a húszszázalékosok közül felvenni. Kétségtelen tehát, hogy a rendelkezés csak kárára van az elhelyezést kereső nyolcvanszázalékosoknak.

A felhozottak alapján kéri a memorandum a miniszterelnököt arra, hogy a rendeletben providált további rendelkezést kiadni s ezzel az iparigazolványoknak és iparengedélyeknek az iparhatóságok eddigi gyakorlata értelmében történő kiadását elrendelni méltóztassék. (Omke)

Használja ki utazási kedvezményét és most

SZEREZZE BE SZÖRME SZÜKSÉGLETÉT STERN SZÜCS ZALONJÁBAN

Esküvőkre belépők kölcsönzése! Szombaton zárva.

BUDAPEST DORATTYA UTCA 9. TELEFON: 187-181.

Rendelések, átalakítások, prémezések, legfinomabb minőség és kivitelben.

ארטה' נשר

Karmel Friedmann Pensió Józsefné

Budapest, Andrássy-út 43. Telefon: 1-289-67.

Elsőrendű villamos és autóbussz-összeköttetés a város minden irányában.

Modern kényelemmel berendezett folyóvízes szobák, elsőrangú — kivanatra diétás — konyha.

Referencia: Bpesti orth. rabbiság

MEGLEPŐ UJÍTÁS! A paróka már nem öregít, mert a legújabb modellek csinosak és fiatalosak. Csakis natur hullámos hajból a cég titkos eljárása szerint tökéletesen fejhez simuló hártavékony szellel készítve.

PIECHNIK ÉS MECHTL ELEGÁNS! **FIATALOS!**

IV., Váci-utca 18.

Felebaráti szeretet

Ha mai idők bajainak okát keressük, akkor a sok között bizonyára első helyet foglal el az a jelenség, hogy teljesen elfejtkeztek a felebaráti szeretetről. „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat”, ez a tanítás hangzott el évezredekkel ezelőtt a Tórában. Évezredek jöttek mentek, erkölcsstani rendszerek feltűntek és letűntek, vallási felfogások előretörték és ellanyhultak, de ennek a szent tanításnak értékét nem érték el. Mivel-hogy irigyelték ennek a tórai tanításnak a ragyogását; azt kezdték később mondani, hogy a zsidó a felebarát alatt csak a zsidót érti. Ez természetesen alaptalan feltevés és célzatos beállítás, hisz a Tóra harmadik könyve XIX. fejezetének 18. versében foglaltatik az Ige: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” és 15. mondattal később pedig ez hangzik felénk: „Ha országodban idegen tartózkodik, ne nyomd el őt, szeresd őt, mint önmagadat, mert idegenek voltak ti is Egyiptomban”. Ebből látszik tehát, hogy egyszerűen ráfogás, mintha a tórai „felebarát” alatt nem minden ember volna értendő. De talán ennek az esetleges kifogásnak akarta elejét venni a nagy *Hil-lél* mester, mikor a felebaráti szeretetet, illetőleg az emberi erkölcsstant ebben foglalta össze: „Amit magadnak gyűlölisz, azt ne tedd másnak”.

Mi ennek a fejtegetésnek időszerűsége? Mindennapi esemény, minden hírlapi hasáb arról tanuskodik, hogy nagyon aktuális. A mai időben számos példa van rá, hogy nagy nemzetek a kisebbekkel szemben, kisebb nemzetek a közöttük élő kisebbségekkel szemben semmi mást nem csinálnak, minthogy elvetik a felebaráti szeretet gyakorlását, sőt elfelejtik, hogy mindenkinek bele kell képzelnie magát a másik helyzetébe.

Szeretetre nem lehet kényszeríteni senkit, mert a szeretet mélyen benne rejlik a lélek világának tengerében. De igenis meg lehetne valósítani a nemzetek egymás közötti viszonyában és az embereknek egymás közötti kapcsolataiban, hogy „amit magadnak gyűlölisz, azt ne tedd másnak”. Hányszor láttuk és látjuk, hogy nemzetek elnyomás alatt élnek évszázadokon és ha felszabadulnak, akkor a gyengébbeket tovább elnyomják. Milyen összehasonlíthatatlanul magasan áll ez-

Uj és használt tankönyvet
és iskolaszereket
GONDOS SÁNDOR
zsidó könyvkereskedésében vásároljon
Bpest, VI., Andrásy-ut 53.
— Vidékre is szállítunk. —

zel szemben a Tóra, amikor azt tanítja: „Az idegent ne sanyargassátok, mert ti is idegenek és elnyomottak voltatok Egyiptom országában és ismerhetitek az idegenek lelkiállapotát.” Azt is szokták hangoztatni, hogy az úgynevezett türelmetlen fajvédelemben nincs gyűlölet, mert a fajvédelem nem gyűlöli a zsidót, csak szereti önmagát. Milyen mély erkölcsi színvonalat jelent ehhez képest ez a biblia felfogását visszatükrözőtő kijelentés, amikor azt mondja a Mindenható: „Ő szereti az idegent és ad neki kenyert és ruhát”. És ez is az, amiben különbözik a mai világ a biblia világtól. Hangoztatják az emberi jogot, az európaiasságot is, de a gyengébbnek más joga nincs, csak az, hogy éhen haljon, mert éppen „kenyeret és ruhát” nem akar neki senki juttatni. És talán így magyarázható az, hogy az elnyomó országok az elnyomottakat legszívesebben kiüldözik, nem akarják áldozataikat és vádlóikat maguk előtt látni. Ez nagyon hasonlít ahhoz a gondolkodáshoz, amely az ismert anekdotában nyilatkozik meg: a gazdag ember elé járul a szegény és kiönti szíve keservét, mire a gazdag csönget az inasnak és így szól: „dobjátok ki, mert megszakad a szívem”.

Nekünk más erkölcsöt kell vallanunk. A felebaráti szeretet jegyében az emberi együttérzésnek áldozatokban is mutatkozó szolidaritására kell nevelnünk magunkat és ifjúságunkat!

Rombol a gyűlölet

Elbeszélés egy 19. századbeli morvaországi gettóból. 9

Ha csak már abbahagyna — szölt a plébános önmagához — úgy ismét minden rendbe jönne.

Erre azonban az asszony nem volt hajlandó. Nem is lett volna rá képes, mint ahogyan nem mondhat le senki a levegőről, amelyet sziv. Mayer Braun és felesége, Taube, soha nem tettek neki szemrehányást fiának viselkedése miatt. Ellenkezőleg. A keresztény asszonyt és a zsidó családot az idők folyamán a barátságok még szorosabb szálai fűzték egybe, amiben nem kis része volt a derék gyertyagyújtogató lelkiismereti furdalásainak, de Braunék jó szívűek is, akik valamilyen módon pótolni iparkodtak a szegény asszony nagy veszteségeit. És ez a barátság mód felett fájt a plébánia büszke gazdájának. A hála és gyűlölet érzései váltakoztak nála zsidó jövevényi iránt. Hálás volt, de egyszersint gyűlölte nemcsak a Braun-családot, de derék egykori házitanóját, Hamburger Salamont is, aki Braunék révén nőüléhez és egzisztenciához jutott, ugyanabban a városban telepedett le és jó barátságban élt Braunnal és a gyertyagyújtogatóval.

A fiatal lelképásztor érkezése ősz idejére esett. A tájék éppen olyan volt, mint annak idején, azon a napon, amikor a gimnáziumba indult. A levelek lehullottak a fákról, azonban az anya és a fiu között emelkedő korlátok csak nem porladtak szét. Tél lett és amikor az időjárás zordabbá vált, a fiu szíve is sötétebbé változott és amint jégtakaró képződött a folyó hátán azonképen jégkéreg páncélozta a megátalkodott fiu szívét is. De akárhogy tomboljon a tél haragja, minden télre elkövetkezik egyszer a tavasz.

És a tavasz eljött. Nem esett egészen egybe a naptárlag meghatározott kikelettel, ez a tavasz nemcsak természeti újjászületést, a kedvezőbb időjárást, hanem egyuttal a népek szabadságának nagy feltámadását is hozta. Párizsban hatalmas vihar kekedett és ez a vihar megrázta az egész korhadat Európát. Az egész világ a felkelés lázában égett, talán nem volt egyetlen pont sem a földkerekségen, amely érintetlen maradt volna e csodálatos tavasztól. Ezek a napok az 1848. esztendő felejthetetlen napjai voltak.

Európa különböző fővárosaiban lejátszódó események a vidéken is hatalmas visszhangra találtak. A városi újságok, röpcédulák elborították és fölkaavták a kisvárosi s falusi emberek csendes mederben folydogáló életét. A kedélyek izgalma leírhatatlan módon felfokozódott. Minden pillanat más és más újdonságot szült, a nyárspolgári fantáziákban egymást licitálták túl a várható és már bekövetkezett reformok. Nagy izgalmat keltett a pápi „tized” eltörlése és hitelre akadt olyan mese is, hogy a papság a jövőben közönséges hivatalnokai színvonalra süllyed. Beszéltek a zsidók egyenjogúsításáról, de akadtak olyan hangok, amelyek szerint éppen ellenkezőleg, a zsidókat nem emancipálják, hanem elveszik pénzüket és Rothschild vezetés alatt visszaküldik őket Palesztinába.

Elképzelhető, hogy ezek a hírek mily izgatóság hatottak a parasztságra. A mi „utánkban” súlyos gondok gyötörték a zsidókat. A szomszédos helységekből zsidóellenes kilengések, zavargások és pogromok hírei érkeztek. A jómódú Braun Mayer különösen nyugtalan volt, mivel a demagógia főképpen a gazdagok ellen uszított.

A megvadult tömegek amint sokszor a multban, a szabadság eszméjét láthatólag felcserélték és összetévesztették a szabadsággal, a féktelenség elvével.

Braun ezeket a tüneteket megbeszélte egykori alkalmazottjával, Hamburger Salamonnal.

— Félek — fejezte ki aggodalmát Hamburger — hogy adott pillanatban felgyújtják a gyárat. Itt csak egy dolog: az erkölcsi ráhatás. A plébánosra gondolok. Neki kellene a megvadult tömeget lecsillapítani. Keresse fel őt és beszéljen vele!

— Én keressem fel? Ugyan mit is mondanék neki? Talán bizony hányjam szemére az áldozatokat, amelyeket annak idején érte hoztam? Számlát nyujtsak át neki? Tudja mit? Ön keresse fel őt! Ön tanult ember, ért hozzá, hogy gondolatait szavakban kifejezze. Ön a tanítója volt. Talán sikerül nála egy és mást elérnie.

— Jól van, szölt Hamburger Salamon, elmegyek hozzá. És így tett.

— Mivel szolgálhatok? — kérde a plébános szertartásos udvariassággal.

— Egy kérést szeretnék előterjeszteni — szölt Hamburger.

— Bizonyos voltam benne, hogy nem a kíváncsiság hozza ide, felelt a fiatal lelképásztor ironikusan. Mit kíván tőlem?

— Főtisztelendő uram! A dolgok új fordulata nem minden réteg számára egyformán kedvező.

— Talán az elvesztett papi tized miatt akar vigasztalni?

— Mirevaló ez a gunyolódás? Epen ezen a helyen, ahol most állok, mintegy tizenöt estendővel ezelőtt az Ön boldogult elődje sokkal barátságosabban hallgatott végig.

— Ugyan kérem, ne emlékeztessen a multra! Ami volt, az elmúlt.

— Főtisztelendő úr, a zsidó „utca” nagy izgalomban él.

— Ó, nemcsak a zsidó utca! Nevezzen meg egyetlen utcát, amelyben nem nyugtalanok a lelkek?

— Csakhogy az izgalom okai nem mindenütt egyformák. A vadász, aki a vadat üldözi, természetesen ugyancsak nem nyugodt.

— Tulajdonképen mitől fél a zsidó utca?

— Sok mindenről suttognak, ami rettegesre okot adhat. Hallani lehet gyáregétsérről, pénzelvétléről, zsidókiüzésről és még — gyilkosságokról is.

— Ugyan! Ne üljön fel ilyen ostoba fecsegéseknek. Hisztéria! Csak nem képzeli, hogy valaki is az én nyájamból...

— I'ten őrizzen! Azonban ebben az izgatott időben csak egyetlen megfontolatlan lépést kell tenni, hogy a tömeg elszabaduljon és, ha elszabadult, vajjon ki fékezi meg?

— Ugy érzem, kísérteteket lát, így természetesen nem segíthetek önön. Forduljon a rendőri hatóságokhoz, ők kellő védelmet nyujthatnak.

— Főtisztelendő úr, szölt Hamburger komolyan, tudnék egy sokkal hatásosabb módot, mint a rendőri hatóságok segítségének igénybevételét.

— És mi lenne az?

— Ez egészen az Ön jóakarátán fordul meg. Ha lenne olyan szíves és a templomi szószékéről néhány szót szólna...

— Kérem, válaszolt a plébános büszkén, lelképásztori kötelességeimet illetőleg, nincsen kitanításra szükségem. Szolgálhatok még valamivel?

— Köszönöm, küldetésem végetért.

Ilyen körülmények között nem maradt más hátra, mint a dolgok természetes lefolyását nyugodtan kivárni.

Braun Mayer megpróbálkozott azzal is, hogy a féktelen uszítás hatása alatt felemelte munkásainak bérét, miáltal ezek magasabb életszínvonalat érthettek el. Ez azonban csak rövid időre mutatkozott hatásosnak. Az izgalom nőttön-nőtt. Az „utca” lakói már nem érezték magukat biztonságban és a sötétség beálltakor a sikátorok kihaltak voltak.

A MEGTÉRÉS.

Igy következett el a Peszach ünnepe. A házakból már eltávolítottak kovászosat. Az „utca” ünnepi külsőt öltött és a megszabadulás öröme ragyogott mindenben. Eljött az este. Egymásután mentek az emberek a templomba. A gyertyagyújtogató serényen végezte feladatát. Az i'tentisztelet kezdetét vette.

A gyertyagyújtogató a szokott módján az előcsarnokban ült és várta az i'tentisztelet végét. A szent ima utolsó hangjait borzasztó lármá, vad zaj zavarta meg.

— *Tűz! Tűz!* — kiáltották és mindenki kifutott a zsinagógából.

(Folyt. következik.)

ÖTVEN PENGŐS ÁR

garantálja az
elsőrangú munkát
és kivitel,
I^a I^a anyagot.
Állandó
nagyemnyiségű
modellek
készletben.

FRITSCHWENDEL HAJMŰVÉSZETI MŰTERME
BUDAPEST, DOROTTYA U. 1.

TELEFON: 181-449

GERBEAUD PALOTA

Jesivákat Támogató Egyesület „Tomché Jesivósz” Győr

— Csekk számlaszám: 40.530 —

Fertőszentmiklós: Grünold S., Ungár J. 1.50—1.50, Grosz J. (Répeclak) 1.20, Galandauer M., Galandauer N., Grünold Gy., Grünold J., Schlesinger H. (Endréd) 1—1, kisebb ad. 2. **Összesen: P 11.20.**

Füled: Pényes József, Tics Adof 2-2, Mayer B. 1.50, Mayer M. 1.36, Jakabovits A. 1.18, Ábrahám H., Hirschfeld J., Markovits M. 1—1, kisebb ad. 1.86. **Összesen: P 12.90.**

Győr: Snyders Bernát főrabbi 3, Strasser Jónás rabbi 1, id. Krausz Lajos 10.50, Spitzer Arnold 10, Rosenfeld József 6.70, Neuhauser Kálmán 5.70, ifj. Krausz Lajos, Schwartz Ernő, Wachslér Dávid 5.50-5.50, Deutsch Nándor, Frankl F., Fränkl Sándor, Dr. Lemberger Albert, Neuwirth Imre 5—5, Felberbaum Miksa, Holeczer Jakab 4—4, Hartstein Ábrahám 3.80, Schimmel Mór 3.50, Koppel Adolf, Koralek Lipót 3.40-3.40, Löwinger Gyula 3.30, Bodánszky Dávid, Fischer Hugó, Feischmann Jakab, Grünwald Jenő, Grünwald Z., Raab Márton 3—3, Gestetner Dezső 2.80, Ungár Béla 2.60, Grünold Lipót 2.50, Spitzer Károly 2.30, Weisz Jenő 2.20, Abelesz Miksa, Braun József, Koralek Sándor, Duschinsky Sámuel (Pozsony), Fleischmann Jenő, Frischmann Frigyes, id. Grosz Dávid, Grünwald Jakab, Grünwald Alfréd, Krausz Zoltán, Mendelsohn Ferenc, Neuhausz Márk, Rausnitz Miksa, Rosner (Rpalota), Spitzer Illés, Steurer Jenő 2—2, Fleischmann H. 1.80, Grosz Benjámin, Klein Mór, Neu H. 1.50-1.50, Grosz G. 1.28, Srolóvits S. 1.20, Grosz Izsák 1.18, Binéth M., Braun S., Brandstädter A., Deutsch J. (rárói), Donáth M., Falk V., Fischer A., Fischer V., Grosz Ignác, Grünwald J. H., Koppel D., Koppel L., Krausz Gy., Lang J., Löwy Z., Löwinger Gy. veje, Löwinger F., Löwinger S., Mandl A., Molnár D., Raab M., Salczér G., Schwartz I., Somló I., Sulzbeck I., Vértés M., Winkler L., Ziffer S. 1—1, kisebb ad. 16.20. **Összesen P 220.36**

Garbóc 3, Gáva 26.50 Gesztely 16.84, Gönc 10, Gúllás 4.74, Gyöngyös 70.

Hajdubagos: Orenstein Béla 5, Ehrenfeld Mór, Orenstein Mór 2—2, Citrom A., Grausinger F. Zoldán J., Orenstein E., Weisz D. 1—1, kisebb ad. 2. **Összesen: P 16.**

Hajdusovát: Grünberger Ignác 7.17, Fogel Pál 4.44, Klein Mór (Kisvárdai) 3.60, Weiszberger Sámuel 3.55, Guttmann Dezső 3.45, Traunstein Andor 3.02, Weiszberger Jakab 2.68, Grünberger Salamon 2.55, Ungár F. 1.71, Leitner J. 1.68, Csillag M. 1.60, Blau M., id. Leitner H. 1.54—1.54, Weiszberger L. 1.40, ifj. Leitner H., Ungár A. 1.39—1.39,

Leitner I. 1.15, Glück F. 1.13, Fohn F., Grünberger H. 1.04—1.04, kisebb ad. 10.11. **Összesen: P 57.18.**

Hernádvece: Herskovits Ábrahám 5, Boczán Alfréd 3.50, Glück Ignác 3, Grosz Albert, Schiffer Ármin 2—2, Eberstark M. 1.50, Zuckermann L., Eberstark D., Eberstark H., Friedmann A., Guttmann I., Goldstein M., Pollák A., Schiffer S. 1—1, kisebb ad. 1.70. **Összesen: P 26.70.**

Hajdudorog 49.91, Hajduduház 58.50, Hajdusámson 20.14, Hajdusovát I. részlet 50, Halmaj 26, Harsány 9, Hatvan 30, Hejőpapi 9, Hencida 6.30, Hernádnémeti 6.60, Hidasnémeti 9.68, Hodász 18.50, Jesiva 2.80, ösz. 21.30, Hosszupályi 9, Hőgyész 19, Hajdusoboszló 60.

Jászsószentgyörgy: Grünbaum Simon 6, König Arnold 5, Edelmann Soma 2.50, Ceisler László, Einer Kornél 2—2, Grünbaum Sámson 1.36, Hirsch I., Kohn J., Seidner I., Weiner J. 1—1, kisebb ad. 4.24. **Összesen: P 27.10.**

Jászkisér: Schwartz Jakab 4, Vogel Dezső 2, Engel N., Hirn H., Kardos V., Reinfeld A., Sámuel A. 1—1. **Ösz. P 11.**

Jánk 16.20, Jánoshalma 37.50, Jánosháza 7.38, Jörmi 15.20, Jászkarajenő 17.82.

Kiskörös: templom 270.—, **Bész Dov imaház:** Klein Jakab 42, Lang Arnold 36, Schwartz Emil 25, König Henrik (Szarvas) 18, Hausz Simon 7, Steiner Zoltán (Sárvár) 5.90, Rosenthal Manó, Margittai József 5.50—5.50, Greiner Ábrahám, Habercfeld Dávid (Fegyvernek), Sámuel Samu 5—5, Lebovits Lajos 4, Ruder Mór 3.50, Bernáth Adolf, Galandauer József 3—3, Lebovits Mór, Pápa Leó (Vác) 2.50—2.50, Dávidovits Samu, Klein Félix, Neumann Dezső, Schwartz Manó, Weisz Dávid 2—2, Goldberger D., Ganz S., König M., Luger J., Ungár M. König K. 1—1, kisebb ad. 1. **Összesen: 194.40. Kiskörös összesen: P 464.40.**

Kiskunfélegyháza: Liebermann Áron főrabbi 1, Frank Miksa, Klein Sámuel és fiai 5—5, Krausz Sándor és fiai 3.50, Brudermann Jenő 3, Frank Ignác, Hoffmann Aladár, Kalmár Manó, Klein Imre, Present Ignác, Rottenstein Ignác, Sonnenfeld Sámuel 2—2, Ábrahám F., Dr. Bányai M., Berger E., Deutsch P., Kiss E., Kiss I., Friedmann M., Friedmann S., Kieler D., Lederer G., Lefkovits Z., Löwenheim S., Salamon S., Weizsmann F. 1—1, kisebb ad. 9.22. **Összesen: P 55.72.**

Kisléta: Dávidovits Dávid, Grosz Miksa, Roth József 2—2, Feuerstein J., Godinger J., Neufeld E., Weinberger J. 1—1, kisebb ad. 2.50. **Összesen: P 12.50.**

Kispesti orth. Imaegyesület: Schwartz Hermann 2, Fischmann L., Löwinger L. 1.50—1.50, Edelmann Vilmos, Groszberger L., Goldreich I., Morgenstern H., Márk M., Szatmári J. 1—1, kisebb ad. 2.86. **Összesen: P 13.86.**

Kunágota: Fein Henrik 5, Wolvovits Adolf 4.20, Brüll F., Grünfeld N. 1.50—1.50, Gombó B., Lebovits E., Meisner M., Reichmann J. 1—1, kisebb ad. 6.90. **Összesen: P 23.10.**

Kőrösladány: Altmann Miksa 10.80, Dr. Salczmann Aladár 10.60, Weisz Imre 8, Ulmer László 6, Grünfeld Jenő 5, Hercz Lázár 2.80, Blau Lajos, Gerő Miksa, Schwartz Mór 2—2, Weisz Károly 1.40, Grosz M., Licht M., Schillinger S., Selymes J. 1—1. **Összesen: P 54.60.**

Kismarja: Szántó S. 2.50, Weisz S. 2.—, Schönfeld I., Weisz E. 1—1, kisebb ad. 1.10. **Összesen: P 7.60.**

Kaba 71, Kál 30.72, Kálló 2.70, Kalocsa 10.61, Kállósemlén 27.50, Kántorjánosi 10.70, Kecel 11.60, Kecskemét orth. 72, Kemece 23.30, Kemézlő 8, Kisar 7.30, Kishér 10.50, Kispeszt 10, Kisvársány 4.68, Komádi 15.90, Kolcse 14, Kőszeg 20, Kunszentmiklós 15, Kapuvár 60.

Lak: Krämer Gy. 1, Friedmann S., Krausz A., Reinitz V., Singer L., Singer S., Weisz I. 0.50—0.50, **Összesen P 4,—**
Láca: Lang Adolf (Cséke), Lang A. (Newyork) 10—10, Lácai hitközségi tagok 7. **Összesen: P 27.—**

Lőrinci 8.70.

Magyarbányhegyes: Stern Dávid 5.60, Grosz József 4.30, Schnek Lázár 4, Löwy Hermann 3, Bermann István, Borostyán Lajos, Braun Nándor, Kohn I., Löwy L., Stern D. 2—2, Pollák 1.50, Katz M. 1.30, Citrom M., Rosenberg A., Sugár J. 1—1, kisebb ad. 2. **Ösz.: 36.70.**

Máriapócs: Ingber Ferenc, Reiner Bernát 5—5, Weinberger Mór 2, Fixler Sándor, Klein Márton, Weinberger D. 1.50—1.50, Fixler H., Klein Mór, Reiner S., Weinberger E., Weinberger H. 1—1, kisebb ad. 4. **Összesen: P 25.50.**

Mezőkovácsháza: Rubinstein A. D. főrabbi 1, Brüll Sámuel 3, Grünfeld Sándor, Hoffmann Miksa, Löwy Lipót 2—2, Rosenfeld Á. 1.50, Brüll M. id., Brüll ifj., Brüll Mózes, Sándor, Groszmann E., Grün S., Grünfeld Á., Grünfeld V., Heilmann S., Penner L., Rottenstein S., Schreiber A., Weizner M., Weisz S. 1—1, kisebb ad. 12.38. **Összesen: P 37.88**

Mezőcsát: Altmann Fábán főrabbi 3.02, Schwarz Imre 4, Schirmer Sámuel 3.72, Seif Simon 3.24, Schirmer Miklós 3.06, Glatstein Miklós, Wieder Jenő (T. harkány) 3—3, Friedländer Sándor 2.40, Roth Károly 2.10, Dr. Bergmann Zoltán, Borgida Arnold, Engel Lajos, Weiszblüth Jakab 2—2, Neumann M. 1.94, Roth I. 1.86, Beck J. 1.82, ifj. Schwartz V. 1.60, Libor L. 1.54, Keller B., Lefkovits V., Reich Gy., Saubermann J. 1.50—1.50, Droth M., Schwartz I. 1.36—1.36, Neumann Zoltán 1.12, Grünberger P., Sáros M., Schwartz I. 1.04—1.04, Ferenc E., Katz F., Reschovsky J., Schwartz B., Schwartz G., 1—1, kisebb ad. 7.74. **Összesen: P 70.—** (Folyt. köv.)

HIREK NAPTÁR

Sabbos Ki-szeczé, Elül 14, I-II. Perek

Haftóra: Róni-akóré és Anijó-szajáró.

Gyertyagyújtás (Bpest) : 5.55

שנה kimenetele „ : 6.55

שמן קריאה שמוע (Bpest) : 7.45

Tisztelettel felkérjük mélyen tisztelt olvasóinkat, sziveskedjenek az esedékes előfizetési díjat azonnal beküldeni, hogy a lap szétküldésében ne álljon be fennakadás.

— Szlichesz első napját a világszidóság bójtjévé proklamálták. Az angliai és franciaországi országos rabbik, valamint a varsói rabbinátus proklamációt bocsátottak ki, melyben tekintettel a zsidóságnak szomorú helyzetére számos országban szeptember 18-át, vasárnapot a világszidóság bójtjévé deklarálták.

— Elnökválasztás a debreceni orth. hitközségben. Debrecenből jelenti tudósítónk. Hitközségünknek húsz éven át működött elnöke Bernfeld Sámuel tudvalevőleg már régebben lemondott tisztségéről. A hitközség képviselőtestülete azzal akarta rávenni az elnökség vállalására, hogy szintén lemondott és új választást ejtettek meg. E választáson elnökké egyhangulag újból megválasztották Bernfeldet, abban a reményben, hogy nem fog kitérni a hivek egyértelmű óhaja elől. Bernfeld azonban az új választás után sem tartotta meg elnöki tisztségét és mivel minden erre irányuló kísérlet meddő maradt, a hitközségben ismét elnökválasztás állott be. A hitközség kifejezésre akarta juttatni Bernfeld Sámuel személyéhez való ragaszkodását, miért is a legközelebbi közgyűlésen a tagok egyhangú lelkesedéssel örökös diszelnökké választották. Az elnöki tisztséget vasárnap töltötték be. A leadott összes szavazatokkal Braun Mór választották meg, kiben a tagok garanciát látnak arra, hogy minden tekintetben Bernfeld Sámuel szellemében fogja vezetni a hitközséget. Ez alkalommal újból megválasztották alelnökökké az eddigi alelnököket: Sréter Mór és Waldmann Albertet.

— Berlin zsidóstatistikája. Berlinből jelenti: „Most készült el Berlin városának hivatalos statistikája, amely szerint a birodalom 4 millió lakosu fővárosában 145 ezer zsidó él. Ezenkívül 40.000 a fajtája szerint zsidó, de más vallásu, továbbá még 60 ezer kevert fajtájú is él a városban.”

x **Hölgyek figyelmébe!** Ami őszi-téli selyem, szövet, bársony és egyéb divatáruban elegáns és divatos, legolcsóbban beszerezhető Spitz Herman áruházában, VII., Erzsébet-körút 34.

— Megalakult a ruszinszkói zsidóság egységes tanácsa. Huszton gyűlést tartottak a ruszinszkói hitközségek képviselői, melyen megalakították a ruszinszkói orth. zsidóság egységes tanácsát. Ez a tanács lesz hivatva fenntartani a kapcsolatot a kormánytényezőkkel és hatóságokkal annak érdekében, hogy a zsidósággal szemben eddig gyakorolt demokratikus jogelvek továbbra is fenntartassanak. Ez a fórum lesz egyébként hivatva ezentúl a Ruszinszkó zsidóságát érintő összes kérdésben a felelős kormánytényezőkkel autentikusan tárgyalni. A Tanács adminisztrációját ideiglenesen az urgvári orth. hitközség titkári hivatala látja el.

— R. Jiczchok Áron Rosenberg z. i. Mély gyászba van a budapesti orthodoxiának. R. Jiczchok Áron nincs többé az élők sorában. Régebben mint a hitközség kedvelt kántor-metszője működött, majd a Sasz-chevra népszerű előadója lett és a Chevranál fejtett ki szeretetmunkát. Nagy talmidchóchom volt. 79 éves lett. Szeptember 7-én szerdán délután temették impozáns részvétellel; a hitközség és Chevra, valamint Sasz-chevra előjárósága is megjelent. Szívemarkoló heszpedekben búcsúztatták Sussmann és Steif rabbik, továbbá Klein Márkus saszchevra-elnök. Legyen mélicz jajszer gyermekeinek! — מניצח

— Völegény-menyasszony összesen 160 évesek. Varsóból jelenti: A 95 éves özvegy Tsikowszky nőül vette a 65 esztendő Helenszko özvegyasszonyt.

— A makói dajon z. c. i. műve a Tórára megjelent. Most került ki sajtó alól a múlt évben elhunyt R. Chájim Jüdo Deutschnak, a makóiak nagynevű, tudós dajonjának műve a Tórára. Az „Ahavasz Chájim” címet viselő széfer P 3.50 előzetes beküldése mellett kapható a szerző özvegyénél: Deutsch L. rabbiné Makó.

Institut Dr. M. Ascher, Bex-Les-Bains

(Fr. Schweiz). Gegründet 1905. Separate Abteilung für Knaben und Mädchen. Idealer Luftkurort. Englisch, französisch, deutsch etc. STRENG RELIGIÖSE ORTH. ERZIEHUNG. Handelswissenschaftliche, ew. landwirtschaftliche Ausbildung. Eigene Farm. Bescheidener Pensionspreis. Verlangen Sie Prospekt.

BECKERT HUGÓ paróka-készítő specialista

Speciális kivitel! **VII. DOB-UTCA 27** Speciális kivitel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártavékony szőllel, csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

Budapesti orth. izr. leányinternátus

Miniszterileg engedélyezett leánytovábbképző, vallásos zsidó nevelés, kereskedelmi képzés. Idegen nyelvek. Iparművészet. Általános művelődés.

Felvilágosít: STERN MAGDA, a bpesti orth. hitk. leánytovábbképző vezető-tanára, Bpest, VII., Damjanich-u. 18. V. 9. (Prospektus díjtalan.)

— R. Áron Blumenfeld z. i. családja számára szerdái a köv. újabb összegeket vettük: Szoffer József, a Szeretetház igazg. gyűjtése Bpest 35, Orth. Hitközség Onod (Donáth Fülöp főrabbi által) 15, Popper Blanka Celldömölk (gyűjtés) 13, Schwarcz Béla Bpest, Weltmann Ignác Tolna, N. N. Tab 5—5, Márkus Lajos Bonyhád 1. Összesen P 79. A múlt héten kimutatott összeggel együtt eddigi gyűjtésünk P 194.70.

x Izraelita polgári iskolával kapcsolatos leányinternátusomban a folyó tanévre még egy férőhely szabad, melyet 20%-os engedménnyel arra rászoruló, vallásos szülő gyermekének rendelkezésére bocsátom. Hirschfeld orth. izr. Leányinternátus, Vác.

Viktória Sajt ÖLBŐ

Lerakat: VII., Nyár-u. 34.
Telefon: 145-104.

— Felhívás a volt váci tanítványokhoz. Lausanne, szept. 5. A váci jesiva nagynevű mesterének R. Jesájo Silbersteinnek z.c.l. nemes alakját a nyugati zsidósággal is megakarom ismertetni. Elhatároztam, hogy élete jelentősebb mozzanatait francia nyelven könyvbe foglalom. Kérném az összes váci tanítványokat, rabbikat, valamint mindazokat, akik a nagy mesterről jellemző eseteket tudnak, azokat velem tudatni, nevükben fogom közölni. Ugyancsak kérem héber szférékben megjelent, róla szóló adatokat és eseteket velem bármilyen nyelven tudatni. Berkovits Zoltán, Ministre-officiant, Lausanne, 9. chemin du Treyblanc (Schweiz.)

OSÁLADI HIREK

(Négy sorig 4 P, azonfelül soronként 1 P)

Braunfeld Mirjam Soltvadkert és Buchinger Feivel Szombathely, jegyesek.

Riesel Bözsikét Tarcal, eljegyezte Rosenfeld Herman Kisvárdára (Hajdudorog).

Steiner Elza Gyöngyös és Roth Miklós a Borsodmegyei Vendéglősök r. t. igazgatója Miskolcra, jegyesek. (M. k. é. h.)

A miskolci Tiferesz Bachurim szívélyesen gratulál Roth Miklós urnak eljegyzéséhez.

A Tompa-utcai orth. templom és Talmudóra vezetősége és tagjai ezúton kívánnak mazeltovot Schmutz Imre úr, főpénztárnokuknak eljegyzése alkalmából.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegfizetőbb vétel és eladási forrása GESTETNER IMRE, Újpest, Hajnal-u. 11. Budapesti telefon 495-119. Ékszertősdetág.

ELADÓ BRILLIÁNS ékszerekért nagy árat fizetek. Mindennemű ékszer, óra jutányosan beszerezhető: Streicher Béla, Teréz körút 31. Telefon: 310-879. Szombaton zárva.

MODERN GYERMEKKOCSIK nagy választékban: Friedmann Lázár, Bpest, VIII., Dobozi-u. 7. Telefon: 135-571.

IRT, TAKARIT: HAUSEN VII., Dob-u. 34. (Tel.: 142-675.) — Tűzharcos —

Katzer Árpád szücsmester

bunda-, róka- és szőrmeáru elismerően jutányosok!

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 23. TELEFON 112-034

Nyilvános jogu izr. polgári iskolával és Talmud-Tórával kapcsolatos orth. fiuinternátus Vácon

Prospektust küld:

HERSCH IZR. INTERNÁTUS, VÁC.

Orthodox Izraelita Leányinternátus, Vácon

elemi, polgári és kereskedelmi tanulók részére. Modern épületben a legkényesebb igényeket kielégítő higiénikus berendezéssel. Bőséges ellátás. Családi és vallásnevelés. Egészségügyi és tanulmányi gondos ellenőrzés. Komoly felügyelet. Német társalgás. — Prospektus. HIRSCHFELD LEÁNYINTERNÁTUS, VÁC.

Orth. כשר kakaó és csokoládé a legfinomabb kivitelben.

Keksz, levestészták és ostyaáruk. Diabétikusok részére „levegő” kenyér. Elsőrendű dessert és különlegességek

Apró hirdetések

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vaslagon szedett betűkből 32 fillér. Állástkeresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre küldendő be; lehet 10 filléres levélbélyegeken is.

SZLICHESZ-cédulák szép kivitelben olcsó árban: Schwarcz-nyomda, Kunszentmiklós. (Kívánatra mintát küld.)

SZIGORUAN orth., főzni-sütni tudó leányt vagy asszonyt felvennék. Cseléd van. Fehérnemű javításhoz értő előnyben. Hirschfeld Mátyás, Vác.

MEGJELENT az *Izraelita Családi Naplóról* új évfolyama, az 5699. zsinagógai évre. Kapható: *Fábián Ferenc* izr. hitközségi főjegyzőnél, *Debrecen*. (P. 120)

TELJES orth. ellátásra elfogadok két iskolásfiút vagy leányt. (Iskolák közelében.) Schächter Izso, VII., Rottenbiller-utca 12. II. 20.

Jeligés levelek továbbításához 20 filléres bélyeg mellékelendő.

B'ÉR S'MÜÉL. A megdicsőült humfalvi gaon z.c.l. *magidisz-szeferje* a Tórára, már csak korlátozott számban kapható a kiadónál: Stern Dániel, Kisvárdára.

FÜSZER. angró- és detailüzlet részére megbízható segédet keresek. Jelige: „*Könyvelésben jártas előnyben.*” (Ugyanitt egy jó házból való 15-16 éves fiú tanulónak felvétetik.)

ÜDÜLJÖN ZUGLIGETBEN! Arnyas-út 10. (Szarvasnál.) Modern, gyönyörű fekvésű kertes villa. Elsőrendű orth. ellátás, tanulónak is. Tel.: 164-338.

ARVALEÁNY vagy özvegyasszony, főzéssel kívüli házimunkára felvétetik. Klein Sándor, IX., Tüzoltó-utca 69/a. Ugyanott árukihordó óvadékkal felvétetik.

TÁRSAT 5-6 ezerrel, bevezetett és kibővíthető angró- és detailüzletre keresek. Fiatal házias előnyben. Jelige: „Két egzisztencia”.

Jeligés hirdetések feladóinak címét diszkrécióban tartjuk.

HÁROM jugoszláviai, jó egzisztenciával bíró talmidchóchem fiatalember nősülne. 6-10.000 P hozománnyal rendelkező leányok hozzátartozói érdeklődjenek. Bővebbet: Mandel, Bpest, Dob-u. 23.

27 ÉVES, kereskedői szakmában jártas szombattartó intelligens fiatalember nősülne. Vidékre is. „Inkább benősülnék” jelíge.

MÁTRAFÜREDEN az elismert első orth. kóser *Klein-penziónban* utószeszonban P 5.50-től kellemben üdülhet. Megfelelő számú jelentkezés esetén *Rajshasónokor* nyitva.

SZOMBATHELYI jesivába készülő bócher teljes ellátásra jutányosan elfogadok. Cím válaszlappal a kiadóban.

INTERNÁTUS fiúknak és leányoknak

minden iskolatípus közelében, városligeti villanegyedben. LEÁNYTÖVÁBBKÉPZŐ 14 évesnél idősebbeknek.

Dr. FRENKEL BERNÁT vallásnász zsidó nevelőintézetében, Szabó József utca 14. Telefon: 165-170.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készít hullámosított hajból; javítást, ondulást olcsón vállal

HEISZ JENŐNE

paróka-készítő és női fodrász. Budapest, VI. Vasváry Pál-u. 4.

Farkasvölgyi

orth. kóser penzió a Svábhegy déli lejtőjén

Torbágyi-út 110. sz. Tel.: 165-275. Tulajdonos: KRAUSZ MÓR.

(59-es villamos). Minden szoba külön terrasszal, folyóvízzel. Elismert kitchinő konyha, polgári áruk. Grosz J. József budai orth. főrabbi felügyelete alatt.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14. Telefon: 1-111-95.

WEISZ MÓR

orthodox kóser keksz. kétszersült, és süteménygyára, Budapest, VII., Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

אללנע מיניע יידישע צייטונג

ג'ה

ZSIDÓ ÚJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייפא

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 60.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A magyar orth. rabbikar szózataIrta: **Kahan-Frankl Samu**, az Orthodox Központi Iroda elnöke

A kivételes idők kivételes cselekedeteket parancsolnak. A hazai zsidóság súlyos helyzete arra indította az egész orthodox Rabbikart, hogy egy eddig szokatlan vallási intézkedést tegyen. Felhívásban fordult az egész orthodoxiához és ebben *Pidjon Nefes* rendezésére szólított fel a híveket. A felhívás héber és magyar nyelven jelent meg és küldetett szét az összes hazai anya- és fiókhitközségeknek. A magyar nyelvű felhívás a *Zsidó Újság* más helyén szövegesen szerepel és valamennyi aláírással olvasható.

Főtisztelendő Rabbikarunk szózatának, lelke mélyéig kell megrendítenie minden hittestvérünket.

Nemcsak megrázó szövege miatt, hanem azért is, mert ebben a felhívásban mélyéig érvel nyilatkozik meg az orthodox zsidóság elválaszthatatlan egységét tartozandósága mind vallási, mind erkölcsi vonatkozásban.

Elsőszövegben történik, hogy a hazai orthodoxia vallási Nagyjai és lelki Vezetői egyetemesen sorakoznak fel és maguk mellé sorakoztatják a hívők egyetemét: felnőtteket, gyermekeket egyaránt.

Rendkívüli erőt vonultatnak fel a rendkívüli feladatok megoldására.

A *Pidjon Nefes*-akció: vallási jellegű rendelkezés. Elsősorban lelki megújulást, megengesztelést, az Örökkévaló bűnbocsánatát célozza. A *Sz'lichajsz*-napok félelmetes idejében, amidőn *Rajshasónó* és *Jajmkipür* szent napjai közelednek: a hitű orthodox hívők mindenkor megrendült lélekkel néztek eléje a küszöbön álló és a jövődőt titkailag rejtgető új esztendőnek. Amikor az élet útjait még nem torlasztolták el a zsidóság részére készített különleges és boldogulását megnehezítő akadályok, akkor is igaz vezekléssel esengett minden hívő zsidó a Mindenható kegyelméért, irgalmáért és bűnbocsánatáért. A hitű zsidóság a *Jomim Najróim* idejében mindig borongó lélekkel indult az új esztendő elé. Ma, amikor

kivételes intézkedésekkel teszik súlyossá a zsidóság megélhetését: olyan mélyéig aggodalommal indulunk az új esztendő ismeretlen útjai felé, mint talán soha. A reá leselkedő veszélyeket a Tóra népe mindenkor az Örökkévaló megengesztelésével hárította el. Imával, erkölcsi és vallásnevelési lelki megújulással közeledett a Mindenható irgalma és megbocsátó jósága felé. Erre az egyetlen igaz útra vezérelj most is a magyar orthodox Rabbikar a hívők hiánytalan seregét. A vallási megújulás — a *Pidjon Nefes* — gyógyító orvosszeret hármatoztatják lelki Vezetőink az egyetemes zsidóság sajtó seibeire.

A lelkek felemelő megváltása: újjaszületést jelent majd a hívek számára.

Minden egyes hittestvérünknek át kell éreznie azt a nagy erőt, amelyet Rabbijaink vallási vigasza és intő szózata tartalmaz. Ez hitet, bizakodást, reménységet hoz minden hittestvérünk hajlékába. A Rabbikar szózatának vallási fénye minden egyes hívő lelkét besugározza. Senkinek sem szabad árnyékban maradnia. *Senki sem hiányozhat a zsidó közösség táborából.*

A hívő szózatra minden orthodox zsidó léleknek jelentkeznie kell.

A hazai orthodox zsidóságnak erejét is; együvértartozását is; vallási elmélyülését is meg kell mutatnia erre a sorakoztatott felhívásra. Ezt a *Pidjon Nefes*-akció vallási célja és vallásnevelési ereje egyaránt megkívánja.

De a *Pidjon Nefes*-akció mellett való hiánytalan felsorakozást megkívánja az a cél is, amelyet ennek a lélekmegváltásnak anyagi eredménye ígér.

Központi Irodánk körirata, amelyet a *Zsidó Újság* ugyancsak szövegesen közöl: megfelelő felvilágosítást nyújt arról, hogy

a *Pidjon Nefes* megváltási összege teljes egészében és kizárólag azokat

a célokat fogja szolgálni, amelyek a hazai orthodox zsidóság mélyen sújtott mai helyzetéből erednek.

Ezek a megszentelt fillérek csakis a mai idők által üttett sebek gyógyítására fognak fordíthatni.

Hogy milyen problémákat fognak a rendelkezésre egybegyűlő összeggel megoldani? Sajnos: a problémákban, az orvosolnivaló bajokban nincs hiány. Egyébként a részletekre vonatkozóan azért sem akarunk kitérni, mert hiszen hiánytalan seregét. A vallási megújulás — a *Pidjon Nefes* — gyógyító orvosszeret hármatoztatják lelki Vezetőink az egyetemes zsidóság sajtó seibeire.

Bizonyos, hogy a hazai orthodoxia is mélyen érzi a gazdasági válság súlyosságát. De ezt az áldozatot erejének, egységének, hithűségének dokumentálására mindenképpen meg kell hoznia. Ez a tehetősebb számára megterhelést egyáltalán nem jelent, a középosztály is különösebb megerőltetés nélkül képes a családtagjainak számához arányított *Pidjon Nefes*-díjat lefizetni, egyedül a szegények számára jelent gondot a lélekmegváltási díj, de éppen a gazdagoknak kötelessége — amint azt a Rabbikar egyetemes feladatukká teszi — a szegények terhének részbeni átvállalása.

Ez az akció, amint bevezető soraimban említettem, eddig egyedülálló a hazai orthodoxia történetében. Csak helyi vonatkozásban történt meg annak idején, Fozsonyban, hogy a nagy *Chasam Szajfér* z. c. 1. adott ki parancsot *Pidjon Nefes*-rendezésre, a zsidóság akkori súlyos veszélyes helyzetében. A mostani templomi *Pidjon Nefes* alkalmából az akkor megállapított imaszöveghez igazodunk.

Minden egyes hittestvérünk szeme előtt az lebegjen, hogy ennek a mai rendkívül súlyos viszonyok között elrendelt *Pidjon Nefes*-akciónak úgy a hozzáfizető vallási, mint anyagi érdekből a legteljesebb